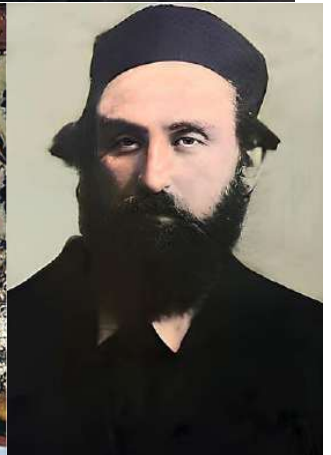
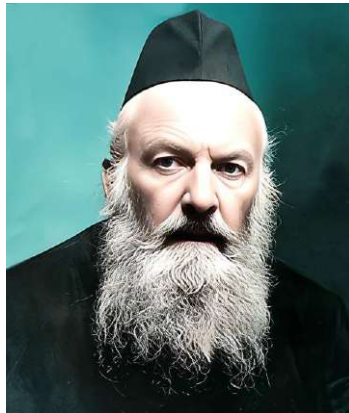

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם מצאנז זצ"ל: נולד בעיר רודניק ב-ד' בשבט ה'תרס"ה (1905). הראשון בשושלת מצאנז-קלויזנבורג. עמד בראש החסידות משנת ה'תש"ז (1946) ועד לפטירתו. מילדותו נודע כעילוי. בגיל 13 נבחן על הש"ס. בהגיעו לגיל 14 התייתם מאביו והוסמך להוראה. בגיל 21 החל לכהן כרב בקלויזנבורג (כיום קלויז-נאפוקה ברומניה) ועמד בראש הישיבה. במהלך מלחמת העולם השנייה נשלח לאושוויץ ואיבד את אמו, אחיו, אשתו ואחד עשר ילדיו אשר נספו בשואה.

עם סיום מלחמת העולם השנייה החל להקים מוסדות תורה במחנות העקורים בגרמניה בסיוע הגנרל אייזנהאואר שהיה מפקד צבאות בעלות הברית. בשנת ה'תש"ו (1945) הגיע לארצות הברית ואסף כספים כדי לעזור לניצולי השואה, וכן הקים מוסדות תורה שיועדו לניצולי השואה, אשר היגרו לניו-יורק (ארה"ב) ולמקסיקו. נשא אישה בשנית ונולדו להם שבעה ילדים.

בשנת ה'תשט"ו (1954) הגיע לארץ ישראל ובכ"א אדר הקים את הקריה החסידית קריית צאנז בנתניה וייסד את חסידות צאנז-קלויזנבורג. בשנת ה'תשל"ה (1974) הקים את בית הרפואה 'לניאדו' בנתניה המנוהל בהתאם לכללי ההלכה ואינו שובת גם במקרים של סכסוכי עבודה עם ההנהלה. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. בשנת ה'תשל"ח (1977) ייסד את מפעל הש"ס. ייסד גם בירושלים קריה ובה תלמוד תורה עבור חסידיו. נפטר בליל שבת, ט' בתמוז ה'תשנ"ד (1994). חי כ-89 שנים.

אביו: ר' צבי הירש (אב"ד רודניק). **אמו:** מרת חיה מנדל. **נשותיו:** הרבנית פסיה (בזיווג ראשון, בתו של האדמו"ר חיים צבי **בניו:** אדמו"ר צבי אלימלך **חתניו:** ר' שלמה גולדמן (אדמו"ר מזוועיל-צאנז ביוניאן סיטי). ר' דב וייס (רבה של קרית צאנז בירושלים). ר' אפרים פישל מוטצען (רבה של קריית הבעש"ט בפתח תקווה). ר' שאול יהודה פריזנט (רב ביוניאן סיטי). ר' אליעזר דוד שפירא (רב חסידי צאנז בבני ברק). **מתלמידיו:** ר' אפרים פישל הרשקוביץ (אב"ד האליון), ר' אשר וייס, ר' חיים צבי שפירא, ר' ישראל אריה זלמנוביץ, אדמו"ר מאיר הלברשטאם (מטשאקווא-בני ברק), ר' משה דב וולנר, ר' משה טוביה וייסברגר, ר' מנשה קליין. **רבותיו:** אביו, ר' צבי הירש. **מספריו:** ידברי יציב ישראל סבא ישפע חיים ישפע טהרה ידרך חיים.

זריזות ובהירות מחשבתו ויכולת הריכוז המופלאה של הגאון, באה הרבה פעמים לידי גילוי מרהיב. בעיקר בזמנים המיוחדים, שהקדיש כדי להכתיב את חידושי או את תשובותיו בהלכה. הוא הקריא את הדברים בעל-פה, והאנשים היושבים לפניו העלו על הכתב. מסוגל היה לעבור אז במהירות הבזק מעניין אחד למשנהו! וחוזר חלילה.

כך התרחש הפלא, מסוגל היה להכתיב בבת אחת לשנים ושלושה מעוזריו, וכל אחד מהם כתב בנושא שונה. האחד ערך תשובה לשאלה מעשית, השני כתב פלפול בסוגיה, שנאמרה על ידו בישיבה, השלישי רשם אמרי שפר, שנתחדשו לו בענייני הפרשה.

ואם לא די בכל אלה, הרי תוך כדי הכתבה משולשת זו, נזקק לפעמים להשיב לקריאה טלפונית של אחד מהעסקנים, או לקבל בקשה דחופה להתפלל על החולה, ולהכריע בשאלה רפואית, שיש בה פיקוח נפש וכיו"ב. כל זאת מבלי שריבוי הנושאים יפריעו או יגרעו כהוא-זה מצלילות דעתו לסדר דבר דיבור על אופניו.

על כך סח פעם ראש הישיבה בקרית צאנז הגרא"ש שמרלר: "בהשקפה לאחור, כשאני נזכר בימים מקדם, אינני מסוגל להבין, כיצד הספיק לרבינו יום רגיל בן כ"ד שעות, שיוכל לדחוס בו כל כך הרבה עניינים פעולות ומעשים".

פעם דנו בצוות הנהלת בית-הרפואה לניאדו בנתניה - בנוכחות המייסד כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל - בנושאי רפואה שונים, ובתוכם בנושא מחטים לזריקות רפואיות, שמשתמשים בהן בבית הרפואה. לצורך קבלת ההחלטה העלו שתי אפשרויות, שני סוגים של מחטים, שניהם בעלי איכות טובה העושים את מלאכתם נאמנה, אך היה קיים הפרש במחירים בין סוג אחד למשנהו, שהסתכם בסכום של 'שקל שלם' לכל מחט.

אנשי ההנהלה רצו, כמובן מאליו, לחסוך בהוצאות בית-הרפואה (עלויות המסתכמות במיליוני שקלים!) והצביעו על כך, שבמוסדות רפואיים אחרים גם כן משתמשים במחטים הזולים. אולם כאן התערב האדמו"ר, שביקש להבין דבר-מה, לפיכך, ביקש הוא להבין: "מדוע הסוג השני של המחטים יקר יותר?". הסביר לו אחד הרופאים, שהמחט היקרה מעודנת יותר ושימש בה יגרום לפחות כאבים לחולה מול שימוש במחט השניה. לא הניח הרבי להמשיך הלאה בויכוח והכריע מיד, שירכשו את הסוג היקר. הוא לא הסתפק בהחלטתו אפילו כהרף עין. באשר, כפי שהתבטא, שום מחיר לא היה בעיניו יקר מדי, אם ניתן בדרך זו להפחית פורתא את כאבו וצערו של איש יהודי.

מאוד יקרו בעיני רבינו ברכות ואיחולים, שיצאו מפי ישראל קדושים. והיה חס על כל הזדמנות, שיהודי, אפילו פשוט, יברכו לבל יחמיצנה. פעם ביקש הרבי מיהודי אחד לערוך מכתב מסוים בשמו. כשסיים הלה לכתוב את המכתב, עבר הרבי במעוף עינו על הדברים והעיר לו: "בהיותי ילד, פעם אחת אבי זצ"ל נסע מן הבית למעונות הרפואה. וערכתי אליו באותם הימים מכתב על לימודי וכדו', **ובתוך הדברים שכתתי לפעמים לברכו בברכת החיים "שליט"א**'. השיבני אבא בגלית דואר כדברים האלה: **"יש לך אב זקן אחד בארץ ואתה חס לכתוב לו שליט"א?"**.

בספר **"לפיד האש"** הובא הסיפור המופלא הבא, שיש בכוחו לעוררנו לאחדות העם, ועד כמה גדולה כוחה של המחלוקת: בדרשות שנשא הגאון זצ"ל, הצביע בכאב הרבה פעמים על **התופעה המעציבה, שיצר הפירוד והמחלוקת גובר ומתפשט בימינו**, וכי קנה לו שביתה גם בין יראי השם וחושבי שמו. הרב היה מאריך בדרשותיו עד כמה חשובה האחדות בעם ישראל, ומה כוחו של יצר הרע המסוגל להביא לפרוד בעם. באחד משיעוריו המפורסמים בחומש, סיפר ממראה עיניו עד להיכן מגיעה תוצאת המחלוקת: **פעם נקלע לעיירה קטנה בחו"ל שהתגוררו בה רק שנים-עשר יהודים, והנה התברר לו כי יש להם שני בתי כנסת!**

לפיליאתו הרבה הסבירו לו אנשי המקום, כי יש בתוכם שני אנשים אשר הם מסוכסכים ביניהם ואינם מוכנים להתפלל בבית כנסת אחד. ועד כמה שניסו להשכיח שלום בין אותם שניים- לא צלחה בידם. אי לכך, לא היה מנוס, ולפיכך סידרו יהודי המקום ביניהם, שיתפללו תחילה בבית כנסת אחד שישה מן הציבור וארבעה נוספים יצטרפו למניין. ואחר כך ילכו שישה הנותרים לבית הכנסת השני ויצטרפו להם ארבעה (שכבר התפללו) למניין השני. **עד כדי כך הצליח השטן לרקד ביניהם גם בקהילה המונה רק שנים-עשר יהודים!**

מידת האמת הייתה בראש מעייניו. בתקופה שהיה רבינו עסוק בחיפוש אחרי מקורות כספיים למימון בנייתו של בית החולים בנתניה, הגיע לביקור במדינת בלגיה, שם קיווה להשיג מעשירי המקום עזרה ממשית רבה. ואולם כשעמד ודיבר ברבים, **מצא לנכון להשמיע דברי תוכחה ומחאה נוקבים ומייסרים, על פרצות שונות בצביון החיים היהודיים שנפרצו בקהילות הקודש**.

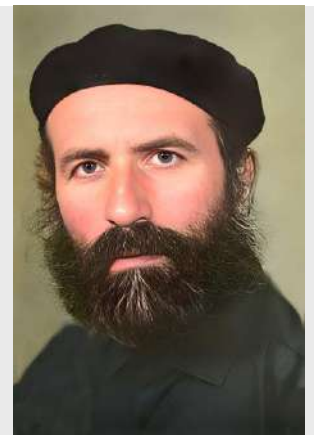
הוא מחה בכאב עצום על שהבליעו בישיבה פלונית לימודים חיצוניים של בית הספר תיכון, כמו על ההרגל, שהשתבש לאחרונה לדבר בלשון עם-לועז, והליכה בחוקות הגויים. **הרבי ידע בבירור, שדבריו לא ינעמו לאנשי ה"מאה" שהם גם כן בעלי ה"דעה", וכי יקפח עכשיו במו-פיו את הסיכוי להשיג את מה שקיווה לקבל מהם לצורך בניין בית החולים, אולם כל זה לא עיכב אותו מלמלא חובתו כלפי שמיא**.

בספר **"לפיד האש"** מובא סיפור מופלא, המעיד, כי כאשר מתייעצים עם רב, יש לקיים את תשובתו כלשוננו, וההצלחה תלויה באמונה: מכל החוגים והעדות פנו לרבינו עם צרותיהם, כל מיני חולי וכל מיני מדווה, דאגות ועגמת נפש מכל הסוגים. הם האמינו בכוחו של צדיק לפעול ישועות. באחד המקרים צלצל הטלפון במוצאי ש"ק, כשהרבי ישב עדיין בסעודה שלישית ועמד באמצע 'מזמור לדוד'. היה מדובר במקרה של פיקוח נפש - אשה חולנית, שמפני הסכנה ציוו הרופאים לנתחה בדחיפות. הרבי המשב"ק להפסיקו מדביקותו. **הוא הקשיב לשאלה והורה להעביר מיד את האשה לבית חולים אחר. האנשים עשו כדבריו. התעלמו לחלוטין מדברי הרופאים שטיפלו בה, אשר הזהירו כי במידה ויטלטלו אותה להוציאה מבית החולים- יתחייבו בנפשה. לבסוף, אכן, הבריאה אשה זו כליל, בלא ניתוח**.

מעשה באדם שאושפז בבית חולים כשחיו בסכנה. והובא עניינו לפני הרבי, שציווה להוציאו מיד מבה"ח זה ולהעבירו למוסד רפואי אחר, למרות שהרופאים הזהירו, כי **הטלטול עשוי לקרב ח"ו את קיצו**. נכנסו ובאו בני משפחתו אל הקודש פנימה, בניסיון לשכנע את הרבי שיחזור בו מהוראתו, כפי שהחולה עצמו ביקש מהם. הקשיב הרבי באורך רוח לדבריהם ואחר פנה אליהם ואמר בזה הלשון: "שימו לב. הלא זה עניין הקשור בפיקוח נפש. ההכרעה קשתה עליי מאד. אלא שאם האיש תולה עצמו לגמרי בדעתי, ואנכי שוקל את צדדי הדבר בלא שמץ של פניה אישית, אקווה, שיעזרו לי מן השמים לכוון אל העצה הישרה והנכונה. ברם, כאשר הלה מתווכח עמדי עפ"י שכל אנושי ומבקש להורות לי מה צריך אני לומר, ומי יודע, אולי באמת צדקו דבריו... ממילא, אין בחילי להשיב כלל... אימרו לו, שאיני מסוגל להכריע כיצד עליו לעשות".

מעשה בילד שנתקע מסמר חלוד עמוק בידו והובהל לבית החולים 'הדסה' בירושלים. שם טיפלו בפצע והזריקו לו זריקה 'סטאנוס' לצורך מניעת זיהומים והרעלה ח"ו בדמו. כשחלפו ועברו מהזריקה שלושה ימים, ביום הרביעי פתאום התנפחה ידו באופן מבהיל, והרופאים שבדקוהו אבחנו שלקה בהרעלת דם קשה, והעריכו, שאין מנוס מלקטוע את היד הנגועה. אחרת תתפשט ותלך ההרעלה בכל הגוף.

המנתח המפורסם ד"ר נחום קוק הוא שהיה אמור לבצע את קטיעת היד. בצר לו ביקש אבי הילד מהרופאים להמתין ומיהר להתייצב לפני רבינו. כשדמעתו על לחיו תינה בפניו את צרתו. כששמע האדמו"ר את דברי הרופאים מדדק וקרא: **"הייתכן, גזלנים! לקטוע ידו של ילד רך?!"** ואמר בנחישות להגיד לרופא, כי בטרם ייגש לקחת בידו את אזמל הניתוחים, ייטיב לבדוק מחדש את מצב היד המורעלת. עשה האב כדבריו. והיה כאשר בדק ד"ר נחום קוק את הילד פעם נוספת, הכירו על פניו סימני הפתעה ופליאה, ובטפחו על שכם הילד קרא אליו בשחוק: **"קום וברח לך מפה... שכן קרה לך נס והכל השתנה"**. וכדברי הרב- כן היה, לא היה יותר שום צורך לקטוע את היד.

הרב יוסף שלמה דין זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ד (1924) בחאלב (סוריה) למשפחת דיין המיוחסת עד דוד המלך. בהיותו כבן 10 שנים בשנת ה'תרצ"ד (1934) עלה לארץ והתגורר בשכונת רחביה בירושלים. למד תורה בשקידה עצומה וכן למד יחד עם אביו גמרא ופוסקים בעיון רב. בהיותו כבן 18 שנים נפטר אביו ורבינו נאלץ לעבוד כנהג הובלות. לאחר ששחרר ממאסר הממשל הבריטי עקב הלשנה כוזבת החליט לפרוש מכל ענייני העולם הזה ולעסוק בתורה. נכנס בעומק פרד"ס התורה ושינה את שמו ל'יוסף'. התמדתו היתה לשם דבר, שמונה שעות רצופות עסק בתורה בעמל ובעיון נמרץ, תוך שהוא מצניע את עצמו וידיעותיו. **גאון בנגלה ובנסתר. ידע בע"פ את כל התנ"ך.** לא נשא אישה, חי בצניעות ושמר בקנאות על קדושת הברית. התרחק מהמותרות ואפילו תנור לא הסכים להכניס לביתו בחורף, כל עונות השנה לבש חולצה דקה, סיגף את גופו, ערך צומות וכאשר אכל הסתפק באורז חי שהושרה במים או תפוחי אדמה לא מבושלים או לחם ישן, עד שזיכך את חומריות הגוף.

לאחר שלמד בשקידה את הספר 'עץ-חיים' ומפרשיו וספרי קבלה נוספים והיה בקי בכל פרטיהם התמסר ללימוד 'תיקונים' תוך עריכת תפילות וסיגופים על מנת להוסיף קדושה על קדושתו. במשך 15 שנים רצופות התבודד בקברות הצדיקים בגליל, יחד ייחודים נוראים, ביצע 'תיקונים' וערך תעניות ותפילות. סייע לנזקקים מכל שכבות הציבור, זכה להשיג השגות נוראות ולהתגלות נשמות הצדיקים ואמר כי **שעה אחת של תפילה בקברי צדיקים שווה ל-100 שעות לימוד בבית המדרש.** לא רצה שיכנו אותו בתארים ולא הסכים לקבל דבר ללא תשלום או יגיעה, התלבש בפשטות, שמח כאשר מישהו ביישו ברבים, לעיתים התנהג באופן שיגחכו עליו כיוון שעי"כ יכופרו עוונותיו אולם על כבוד תלמידי חכמים והתורה לא שתק והוכיח בקול רם או בחשאי ובנועם. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. המקובלים ר' מרדכי שרעבי ור' יצחק כדורי העידו עליו כי היה אחד מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים.**

אסף שנים רבות פרוטה לפרוטה וטרח רבות ומימן בכסף זה את בניית ההיכל בבית כנסת 'נזר אהרן' בירושלים באמתלא שיש תורם והוא רק המתווך ולא רצה ששמו יונצח. באדר ה'תשמ"מ (1980) לקה בהתקף לב חמור ואושפז תקופה ארוכה בבית הרפואה. בשנת ה'תשמ"ג (1983) אמר לתלמידיו: **'בעוד שנתיים ימים אני גומר את התיקון שלי'**. נפטר בערב שבת, ט' תמוז ה'תשמ"ה (1985) לאחר התקף לב ונקבר דקות ספורות לפני כניסת השבת. חי כ-61 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

סבא: ר' משה (מצד אביו). **אביו:** ר' ניסים. **אמו:** מרת ג'מילה. **מרביתיו:** אביו, ר' ניסים. **ר' מרדכי שרעבי. מספריו:** **יתורת התיקונים** ו**יבוא עד חברון יעוד יוסף חי** - קורות חייו ושל הצדיק ר' יוסף וולטר.

יפר תלמידו, שבאחת מהנסיעות הארוכות לקברי הצדיקים, הייתה צפיפות רבה בטנדר, עד כדי כך שנאלצו לשבת שלושה אנשים בספסל אחד. רבינו דאג אישית לישיבתו ונוחיותו המירבית של כל אחד מהחבורה ולעצמו הותיר מקום בספסל שבור, אשר כל תנודה של הטנדר הורגשה בו היטב. **ר' יוסף נאלץ לשבת רק על רגל אחת כי לשנייה לא נותר מקום.** משראו זאת בני החבורה, הזדרזו לשנות את מקום ישיבתו באומרם: "לא ייתכן שכבודו ישב פה". אבל רבינו סירב בתוקף ואמר: "אני בסדר, אני בסדר!".

עד כמה פרוש ורחוק היה מענייני העולם הזה תעיד העובדה הבאה, שאירעה באחרית ימיו. בערב ראש חודש תמוז האחרון בחייו, הגיע רבינו לבית תלמידו. הוא נכנס לחדרו וראהו עוסק בצילום. המצלמה, שבה צילם התלמיד הייתה משוכללת מאוד, והיא פיתחה את התמונות בו במקום. התלמיד שלף מהמצלמה את התמונה שצילם זה עתה, ודרך אגב הראה אותו לרבינו שכאמור נכנס לביתו באותה השעה. ר' יוסף התפעל מאוד למראה עיניו ולא עיכל כיצד ייתכן לצלם ובאותו רגע ממש לקבל את התמונה.

הציע התלמיד לצלם את הרב, ואז יראו שניהם איך התמונה יוצאת מן המצלמה. רבינו התיישב על הכסא, והתלמיד צילם. כעבור רגע קט הוצאה התמונה. **ר' יוסף התבונן בה ולא האמין, שזו תמונתו מאחר שמעודו לא הסתכל על עצמו בראי.** אמר לו התלמיד: "אם אינך מאמין לי, שזו תמונתך, בוא ואוכיח לך!". נטלו התלמיד בידו והראה לו את דמותו המשתקפת בראי ואמר: "כבודו ישווה בין התמונה שביד לבין הראי, ויראה שזה אכן הוא". ר' יוסף הביע את התפעלותו הרבה ושאל שוב ושוב: "באמת זה אני? לא ידעתי!". וכל זאת למה? מרוב פרישותו מעניינים שבחומר לא הסתכל רבינו על צורתו החיצונית, אלא דאג אך ורק להשלמת ותיקון נשמתו הרוחנית.

ב. מזרחי מבאר יעקב הינה אם למשפחה ברוכת ילדים. מהשמים זיכה אותה בבנים ובנות, אשר גדלו ופרחו. בשכונתם גרה אשה קנאית וצרת עין אשר לא יכלה לראות בשמחת משפ' מזרחי. היא הביטה בילדיה בעין רעה וגרמה להם נזקים וחולאים גופניים. הדבר הציק לגב' מזרחי והיא ניסתה סגולות שונות אך ללא הועיל. בצר לה התייעצה עם הגאון ר' רפאל עבו זצ"ל והוא הפנה אותה למקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל. הלה בירך את האשה ואכן סרו ממנה כל החולאים והנזקים.

חלפו שנים, והרב שרעבי התבקש לבית עולמו ושוב החלה השכנה להזיק בעיניה הרעות. הפעם פנתה היא לר' יוסף ועקנין (חתן ר' רפאל עבו) והלה הפנה אותה לר' יוסף דין. גב' מזרחי הגיעה עם ר' יוסף ועקנין ורבינו ביקש לדעת את שם השכנה. גב' מזרחי נקבה בשמה אולם רבינו אמר: **"רואה אני שיש לה שם נוסף. מהו שמה השני?"**. גב' מזרחי הביטה בתדהמה ברבינו נוכח רוח הקודש ונקבה הפעם גם בשם הנוסף. רבינו אכן עשה מה שעשה, ומי אז פסקה השכנה צרת העין להציק לגב' מזרחי והיא נושעה.

חכם משה (בישי) מימון זצ"ל - נולד בסביבות שנת ה'תרי"ז (1856) בעיר גאבס שבתוניס שהיתה עיר של חכמים. משפחתו מיוחסת עד הרמב"ם 'הנשר הגדול'. מילדותו ניכר כי לגדולות נוצר והיה מסתופף בחצרות ה'. לאחר פטירת רבו, התמנה לרב של יהודי גאבס ושימש כדיין ומורה צדק, דרשן, חזן בשבתות וימים נוראים, ובעל תוקע. נודע בנועם תפילתו והיה מושך את ליבם של ישראל לאביהם שבשמיים. הרביץ תורה ברבים. למד עם אליהו הנביא זכור לטוב. נפטר ב-י"א תמוז ה'תרפ"ח (1927). חי כ-71 שנים. ציונו בגאבס. לאחר כחמישים שנה, בחודש תמוז ה'תשל"ו (1976) הועלה ארצה והתברר כי גופו של הצדיק שלם כביום פטירתו, והוא נטמן בבית העלמין הישן בבאר שבע.

אביו: חכם יצחק. **אימו:** מרת שויכה. **מרביתיו:** אביו, חכם יצחק, חכם אברהם עלוש (רב העיר גאבס). **חבריו לתורה:** הגאונים הצדיקים חכם פראג' עלוש (מח"ס 'אוהב משפט'-שו"ת), חכם יצחק בוכבזה (מח"ס 'גנזי ברכה' על הזוהר הקדוש), וחכם פראג' דמרי (מח"ס 'ראש פינה' דרושים ומערכות).

נשותיו: מרת זימרה (זיווג ראשון), מרת רחל (זיווג שני). **ילדיו (מזיווג ראשון):** 11 בנים ובנות (ביניהם ר' עזר הי"ד שנרצח בחיי אביו). **ילדיו (זיווג שני):** 2 ילדים שאומצו ע"י חכם חיים חורי לאחר פטירתו. הצעיר הוא ר' מצליח. **מספריו:** **ידברי משה** **המילואים למשה** - חידושי תורה ודרושים **יישיר משה** - פירוש על תהילים **יהלל פי** - על הגדה של פסח **משה ידבר** - חידושים על הש"ס **משה אמר** - חידושים על התורה וליקוטי חז"ל **ויגד משה** - על שיר השירים. (הודפסו ע"י תלמידיו ובנו ר' מצליח).

○ יפר ר' נסים זאב סרוסי: רבינו היה מקבל שבת מוקדם, וכבר ביום שישי מעט לאחר חצות היום כבר היה מסיים את סידור ענייניו לכבוד שבת והולך לביהמ"ד ללמוד תורה עד כניסת השבת. בין ביתו לבית המדרש היה השוק של גאבס ובאופן קבוע היו שם אנשים רבים ועגלות וכדומה. פעם אחת הלך כדרכו ביום שישי לבית המדרש ובדרך ראה תמר מושלך בשביל, מלמל רבינו לתמר שאם ימתין לו עד מוצ"ש, יקח אותו ויברך עליו כראוי, ואכן בחזרתו בערב שבת והנה התמר עדיין נמצא באותו מקום ואף אחד לא נגע בו.

גם כשהלך רבינו להתפלל שחרית וכן בזמן שהלך לתפילת מנחה עדיין התמר היה מונח באותו מקום. לאחר צאת שבת לפי שיטת רבנו תם עבר שם רבינו וראה שעל אף כל ההמון וההמולה בשוק כל היום וכל העוברים והשבים, התמר נמצא באותו מקום. לקח אותו רבינו, ניקה אותו בדש בגדו והלך לביתו. כשהגיע לביתו, הניח את התמר מולו ועשה הבדלה וקרא מספר הזוהר ואת שאר הפסוקים והעניינים שהיה נוהג לקרוא בכל מוצאי שבת-קודש ובסיום כל זאת לקח את התמר, פתח אותו ובדק אותו מתולעים ולאחר מכן בירך עליו בכוונה ואכל אותו.

בלילה התעוררו בני המשפחה לקול צעקותיו מתוך חלום שחלם וצעק בקול: **"שבת, שבת"**. כשהעירו אותו ושאלו מה היה לו, ענה להם שבתמר שאכל היתה מגולגלת נשמה של אחד מבני הקהילה שנפטר לפני מספר חודשים וכעס עליו הנפטר בחלומו, מכיון שהיה צריך להמתין לו כל כך הרבה זמן עד שתיתן אותו בברכה ואכל אותו, ורבינו ענה כנגדו: **"שבת"**, כלומר ביקש לומר שלא היה יכול לטלטל את התמר בשבת.

אשתו, מרת רחל בחלה יום אחד כאשר היה לומד בחדרו ורצתה להביא לו כוס תה חם לשתות. כשהתקרבה לדלת שמעה קולות של שני אנשים בתוך החדר ושהרב מדבר עם מישהו. מיד שבה למטבח והכינה כוס נוספת לאורח. כשנכנסה לחדר, הניחה את שתי הכוסות על השולחן, שאל אותה הצדיק: **"מדוע הבאת שתי כוסות? הרי בחדר הוא נמצא לבד"**. ענתה לו ששמעה עוד מישהו בחדר. **אז גילה לה ששמעה את קולו של אליהו הנביא שעסק איתו בלימוד באותה שעה.**

אלמנתו של רבינו היתה הולכת מדי פעם לשפוך שיחתה על קברו בגאבס כדי להתפלל. פעם אחת שהייתה שם סיימה את תפילתה והניחה עשב על מצבתו והלכה לה. בית העלמין היה מרוחק מן הישוב והייתה צריכה לצעוד במשך זמן רב. לפתע עברה שם מרכבה רתומה לסוסים. סימנה האלמנה לבעל העגלה אם יוכל לאסוף אותה אל העיר. בעל העגלה עצר והיא ועלתה למרכבה.

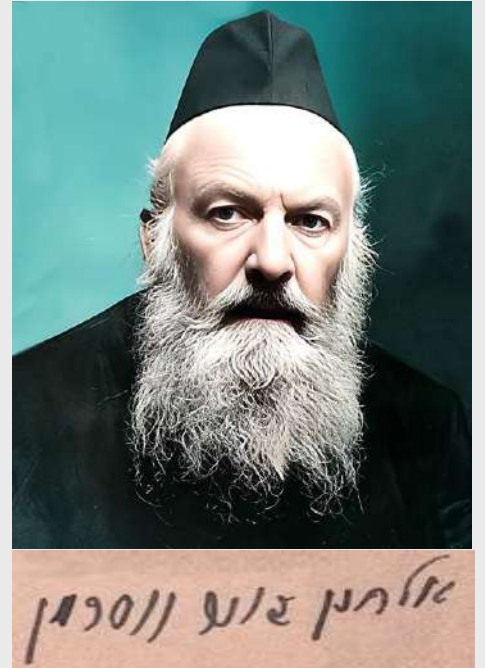
מיד כשישבה בתוך המרכבה ראתה לפניו את דמותו של בעלה ופניו זועפות. הוא אמר לה: **"קפצי מיד מן המרכבה הזו שבעליה אנשים רשעים ורוצים לחטוף אותך!"**. שאלה אותו: **"כיצד זה באת עכשיו?"**. וענה לה כי העשב שהשאירה על קברו גרם לו שהוא ערב לביטחונו עד שובה בשלום לביתה. ואכן היא קפצה מהמרכבה וניצלה מהחטיפה.

○ יפור מרטיט על העלאת עצמותיו של הרב המחבר לארץ סיפר אדם אחד סגי נהור אשר בא לנחם את נכדיו של רבינו לאחר פטירת אביהם ר' מצליח מימון ז"ל. הוא היה מבין האנשים שהעלו את עצמותיו של רבינו לארץ (שכיום קבור בבית העלמין הישן בבאר שבע). כאשר באו להעלות את עצמותיו הזהירו את כל העוסקים בכך שכאשר מוציאים את הצדיק מקברו, שלא יסתכלו בפניו כלל.

ברגע שפתחו את הקבר, הוא לא התאפק והביט על הצדיק, וראה כי גופתו של הצדיק היתה שלימה למרות שחלפו כ-40 שנה! מאז קבורתו ולא זו בלבד אלא אפילו זקנו שלם והדור!!! אולם כשהביט בפני הצדיק הסתנוור מאור גדול שבקע משם ומיד התעורר, ושאר האנשים שם המשיכו בהתעסקות קבורתו עד שהביאוהו לארץ.

בנו של רבינו נפטר בחייו של אביו והיה רבינו דואג לכלתו ועורך בשבילה קניות כל שבוע. לאחר תקופה ארוכה שהיה עורך את הקניות שם לב שהיא לעולם אינה מבקשת ממנו שיקנה לה שמן. פעם אחת כשנתנה לו רשימה לקנות שאל אותה: **"וכי לעולם אינך זקוקה לשמן?"**. ענתה לו שאינה צריכה משום שיש לה כד אחד וממנו לוקחת שמן. הצטער רבינו מאוד על ששאל אותה על כך ואמר לה ללכת להביא את הכד וכשהיא הביאה את הכד הוא היה ריק לגמרי שכן הברכה שהיתה בו הסתלקה מכיון שהפסיקה להיות סמויה מן העין.

הסיפורים מעובדים מתוך 'כיסא רחמים'

הגאון הרב אלחנן בונם וסרמן זצ"ל הי"ד - נולד בשנת ה'תר"ן לערך (1890) בעיר בירז בליטא. **גאון. צדיק. ראש ישיבה.** בצעירותו למד בישיבת טלז, שם **התגלה כעילוי.** בשנת ה'תרס"ג (1903) ייסד את ישיבת אמיצ'סלב ברוסיה. בשנת ה'תרס"ז (1907) הגיע לראדין, למד ב'כולל קדשים' אצל מרן ה'חפץ חיים' והפך להיות תלמידו המובהק. בשנת ה'תר"ע (1910) קיבל את הרבנות בבריסק. בשנת ה'תרפ"א (1921) מונה כראש ישיבת 'אוהל תורה' בברנוביץ. **ישיבתו הייתה ישיבה לבחורים צעירים, ובתקופת עמידתו בראשה עשתה לה הישיבה שם כאחת הגדולות והזהרות בתורה והשפעתה הייתה על כל מדינות אירופה.** היה מקורב לגאונים ר' יוסף רוז'ין ולרבי חיים עוזר גרודזנסקי, שהיה גיסו. הרב התנגד לציונות וראה בה סטייה חמורה מדרך היהדות. מרבני 'אגודת ישראל'.

בפרוץ המלחמה השניה היו בישיבת ברנוביץ למעלה מארבע מאות תלמידים. כבר בתחילת המלחמה נפגעה העיר ברנוביץ קשות, כאשר הגרמנים הפציצו אותה מן האוויר. ר' אלחנן ור' ישראל יעקב, יחד עם קבוצת בחורים, שהגיעו אחרי תלאות רבות לקובנה שבליטא, ניסו למצוא משם דרך בתקווה להגר לארץ חופשית, אבל אחרו את המועד. עם הכיבוש הגרמני של קובנה בשנת ה'תש"ה (1941), כאשר החלו השילוחים ההמוניים למקומות ההריגה, **מסר הרב שיעורים על קידוש ה'.** הוא אף הורה לבנו ולתלמידיו את נוסח הברכה שיש לומר, בעת שמוסרים את הנפש על קידוש השם. כאשר נלקח עם רבנים ותלמידים מגטו קובנה נשא דברים על כווד משקלה של ההתכוונות באותם רגעים, **עד כדי כך שמחשבה בלתי ראויה עלולה לפסול את גודל המעשה.** נרצח ע"י הנאצים ימ"ש ב-י"א תמוז ה'תש"א (1941) בסלובודקה. חי כ-51 שנים בלבד. על שמו הוקמה ישיבת 'אור אלחנן' ע"י בנו, הרב שמחה וסרמן והרב משה חדש. נכתב עליו הספר 'אור אלחנן' המתאר את תולדות חייו ופועלו של הרב.

מרביתיו: הגאונים הצדיקים ר' אליעזר גורדון, ר' שמעון שקופ, ר' מאיר ישראל הכהן (מרן ה'חפץ-חיים'), ר' חיים מבריסק. **ילדיו:** ר' אליעזר שמחה וסרמן, ר' נפתלי הי"ד. **אשתו:** בתו של ר' מאיר אטלס (רבה של סלנט). **מספריו:** **יקובץ שיעורים** - פירוש על הש"ס **יקובץ מאמרים ואגרות** - מאמרים במחשבה והשקפה ופירושי אגדה **יקובץ הערות** - פירוש בצורת שו"ת על מסכת יבמות • **דברי סופרים** - דיונים על מסורת התורה **יעקבתא דמשיחא**.

הרב היה איש אמת, ולא חת מפני אף אדם. בספר 'אור אלחנן' העיד אחד מתלמידיו ישיבת 'אהל תורה' בברנוביץ עדות אישית: פעם אחת נוכחתי כאשר הקהיל סביבו הנדבן ר' מרדכי סדובסקי (שהיה מעשירי ברנוביץ שבנה בניין עבור הישיבה) בחצר בית המדרש העירוני, אנשים רבים וסח להם את הדברים הבאים בהתרגשות רבה: "עברתי בחיי הרבה ארצות וימים. נפגשתי עם כל מיני אישים, ואדם כרבי אלחנן וסרמן עוד לא ראיתי..."

מה מצא הנגיד ברבי אלחנן? ובכן, כך היה מעשה: טובי העיר ברנוביץ התאספו להתייעצות בעניין ציבורי חשוב והזמינו אליה גם את ראש הישיבה רבי אלחנן וסרמן. **במהלך האסיפה העלה מר סדובסקי, שנמנה עם פרנסי הקהילה ועשיריה, הצעה מסויימת והנוכחים התחילו להתווכח ולדון עליה בכובד ראש.** כיוון שהכיר בהם רבי אלחנן, שמתייחסים להצעת סדובסקי בריצנות אך ורק בגלל כספו ובגלל נדבנותו, ואילו לא זאת לא היו מקדישים לה כלל תשומת לב, הפליט מפיו משפט קצר: **"אלו דברים בטלים, אין על מה לדון"**. וכהרף עין הוסרה הצעת סדובסקי מעל הפרק.

"שוו בנפשכם מאי משמע רבי אלחנן" - קרא הנגיד לעבר הקהל - **"הלא ידעתם, כמה אוצרות בזבזתי למען בית הישיבה, ואני תומך בה גם כל ימות השנה, אבל הרבי אינו נושא פנים אליי, כשנראה לו שאיני כדאי לחוות דעה בענין ציבורי, לא חשש להגיד בפומבי דברים כדורבנות - מי כמוהו איש אמת"**.

בספר "נר לשולחן שבת" מובא סיפור המראה בעליל, מה כוחה של ברכה מאת הרב: סיפר הרה"ג יו"ט ליפא פלמן: משפחת סבתי הרבנית הצדקנית, חנה רחל פלמן, בתו של הגה"צ רבי צבי הירש גוטמן, גרה דלת מול משפחת ראש הישיבה, הגאון רבי אלחנן וסרמן, בין המשפחות היו יחסי שכנות מיוחדים מאד. באחד הימים ראה רבי אלחנן את סבתי חנה רחל ואחותה שרה בילה, **שתי ילדות קטנות כשהן סוחבות סלים מלאי אוכל, מזיעות, ובקושי מצליחות להתקדם.** הזמן לא היה ערב חג והדבר היה לא שגרתי... שאל אותן רבי אלחנן לפשר הדבר, והן השיבו: **"זה בשביל הבחורים"**.

המצב הגשמי בישיבת ברנוביץ היה קשה מאד, ולא היה מספיק אוכל לבחורים. שתי "הצדיקות הקטנות" ששמעו על כך וראו את הבחורים שהיו רזים וחלושים החליטו לעשות מעשה, עברו מבית לבית ואספו אוכל. **רבי אלחנן התרגש מאד, וברך אותן באריכות ימים ושנים. סבתי חיה עד גיל תשעים ושמונה, ועד יומה האחרון היתה בדעה צלולה. היא נפטרה ה' אדר תשס"ד. אחותה, הרבנית שרה בילה קפלן, שהיתה קטנה ממנה בארבע שנים נפטרה ארבע שנים אחריה, גם היא בצלילות דעת עד יומה האחרון בגיל תשעים ושמונה, ביום ה' אדר תשס"ח!!!** הן קבורות זו ליד זו ב"חלקת יוצאי אמריקה" בהר הזיתים.

לעל ענוותנותו והתבטלותו המרובה הובא בספר **"מריצי תורה ומוסר"**: תלמידיו מספרים, שביקש בתחנונים שלא יכבדוהו בעליה לתורה ביום הדין. כשתמהו על בקשתו המוזרה, כי הרי הלכה היא, שראוי להדר לעלות לתורה באחד מעשרת ימי תשובה, השיב ר' אלחנן בענווה: **"אני חושש להתבלט ביום הדין, פן יבקרו בשמיים את פנקסי היטב, ומעדיף אני לקיים בנפשי: 'בתוך עמי אנכי יושב' (מלכים ב' ד, יג)"**.

כשנה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה ביקר רבינו באמריקה. כשהתכונן לחזור, תממו מעריציו: "הלא הסכנה של היטלר מוחשית ביותר!". הם ביקשו לשכנעו להישאר שם, ואף הוצע לו להביא את שני בניו (שהיו עדיין בחורים) לאמריקה. השיב רבינו: "וכי שני בנים יש לי?! הלא ארבע מאות בנים יש לי! כל התלמידים בישיבה הם בני, ולא אוכל להפקירם".

העניות בביתו של רבינו הייתה נוראה. סיפר בנו ר' שמחה, שהם היו ממש רעבים ואפילו ללחם בלבד. מעולם לא ראה את אביו נועל נעליים שלמות, גם בימי החורף, כאשר המים חדרו לנעליו. אולם רבינו סירב לקחת מכספי הישיבה מעבר לסכום מינימאלי. תחנוניה של הרבנית בדבר הקשיים הכלכליים והפצרותיה בעניין החובה לדאוג לפחות למינימום הדרוש לא הועילו.

על כספה של הישיבה היה שומר מכל משמר ולא הרהיב עוז לבקש לפרנסת ביתו מעבר לאותו סכום מינימאלי. וכתשובה לשאלת אשתו תמיד היה עונה בצדקותו: "הלא אני לוקח כסף מהישיבה. המצב הכלכלי של הישיבה קשה עד למאוד, ולכן אין לי הזכות לקחת פרוטה אחת נוספת, אם אפשר להתקיים בלעדיה".

כשנפטר חמיו של רבינו, הגאון ר' מאיר אטלס, באו נציגי קהילת שאוולי אל רבינו והציעו לו את הרבנות המכובדת בעירם, שמתן שכרה בצדה. רבינו מיד סירב לקבל את הרבנות ואמר: "אומנם אני מכבד את הקהילה החשובה של חמי, אך התפקיד שלי הוא להיות מלמד תלמידים ומרביץ תורה ברבים".

הרבנית הפצירה בו מאוד לקבל את הרבנות וטענה: "הרי זו השגחה משמיי. מציעים לך משרה שיכולה לכלכל את המשפחה בכבוד הראוי, אין לך ולא תהיה לך הטענה של 'אסור לקחת כסף, אף לא פרוטה מהישיבה'. איך אתה יכול לדחות הזדמנות זו ולתת לדלות ולרעב להמשיך ולשלוט בביתנו?!".

מאחר ונוכחה לדעת כי לא הועילו כל הפצרותיה ואין באפשרותה לשכנע את בעלה להסכים ולקבל את המשרה כרב, פנתה אליו ואמרה: "הלא הרבי שלך הוא החפץ חיים הקדוש. כל מה שיגיד- עלינו לעשות. ברצוני שתיסע לחפץ חיים ותציג בפניו את השאלה. אם יכריע שעלינו להישאר כאן, אקבל זאת ברצון ולא אפנה אליך שוב בעניין זה, ואם יפסוק שעליך לקבל את הרבנות הגדולה של אבי, הרי בוודאי תקבל זאת על עצמך".

רבינו קיבל, כמובן את הצעת אשתו, וסיכם עם עגלון שיסיע אותו לראדין. בהגיע הזמן המתין לו העגלון לפני הבית, אך רבנו עמד בפית הבית והתנועע. חשבה הרבנית שהוא מתפלל ולא רצתה להפריע. אחרי זמן רב איבד העגלון את סבלנותו ואמר: "או שהרב יצא ויעלה לעגלה או שאני עוזב את הבית".

התקרבה הרבנית לפינה שבה עמד רבנו וראתה שעניו זולגות דמעות והוא רועד מבכי. מיד הבינה שהוא חושש מהכרעת ה"חפץ חיים", שמא יורה לו לעזוב את הישיבה ולקבל את הרבנות. פנתה אליו הרבנית ואמרה: "אם כל כך כואב לך לעזוב את הישיבה, אני מוותרת על בקשתך. אל תיסע לחפץ חיים. המשיך להיות ראש-ישיבה כרצונך, ואני אמשיך לגדל את הילדים כפי האפשר במצב הכלכלי הקשה שלנו".

בספר 'אור אלחנן' הובאו הסיפורים המופלאים הבאים, שיש בהם כדי ללמדנו, עד כמה היה חש בעול תלמידיו ובדאגתו לזולת והם עמדו בראש מעייניו: בימים שקופת הישיבה בברבוביץ הייתה מרוקנת ולא היה כדי לשלם לסוחרים עבור מצרכי המזון שמוכרים לטובת הישיבה, היו התלמידים נאלצים להזדקק ללחם חסד, אם "אכילת ימים" על שולחנם של בעלי בתים (הכוונה שבכל יום היו אוכלים על שולחנם של מישהו שהתנדב והיה עוסק למחייתו) או ללחם הנאסף בחיזור על הפתחים. ופעמים שגם זה לא השיגו מפני סיבות שונות, ואז היו נשארים כל היום ללא אוכל ומשקה.

וכשכך היה המצב בישיבה, ציווה ראש הישיבה הגאון רבי אלחנן בונם וסרמן זצ"ל להנהיג כך גם בביתו. בכל עת שהתלמידים לא קיבלו ארוחתם, אין אוכלים גם אצלו! ובימים שהארוחה הייתה מצטמקת, הסתפקו במנות רעב גם בחוג המשפחה. "איככה אתדשן בבשר ומרק בזמן שלתלמידים שלי חסר לחם?" היה אומר.

סח בנו של רבי אלחנן בצעירותו לחברו: "כאשר אבא מגייס כספים ושולח הביתה, הוא מזהיר אותנו לפרוע קודם כל את החובות לרמי"ם, כי הם שכירי וקודמים לו על פי ההלכה. אחר כך יש לפרוע לבעלי חובות, לסוחרים ושאר נושים. ורק אם ישארו מעות, מותר היה לקחת גם לכלכל אותנו. אנחנו תמיד בסוף התור".

בחורף שנת ה'תרפ"ח חזר ר' אלחנן וסרמן ברכבת לביתו שבעיר ברנוביץ. כשירד מהרכבת, עלה ר' אלחנן, יחד עם תלמידו ואדם נוסף, על עגלה לכיוון ביתם. מייד התחיל התלמיד לספר באוזנו של הרב אודות השיעורים בישיבה, היות שידע שר' אלחנן ישתוקק לשמוע את תוכן חידושי התורה החדשים שהושמעו בישיבה.

אולם להפתעתו הרבה, סירב הרבי להקשיב לדבריו והעדיף להמשיך בשיחת חולין עם האדם הנוסף, שנסע עימם בעגלה. ר' אלחנן שאל בהתעניינות, מהם המאכלים הערבים לחינו, שאל שאלות על דירתו, עיסוקיו ועוד כהנה וכהנה שאלות... רק לאחר שהגיעה העגלה לביתו של אותו אדם והוא ירד מהעגלה, פנה ר' אלחנן לתלמידו ואמר: "עכשיו אתה יכול לחזור על השיעור שלמדת בישיבה". לתמיהתו של התלמיד הסביר: "ראה, חששתי, כי בשעה שנשוחח בדברי תורה, אדם זה ישב עמנו, שאינו תלמיד חכם יחוש באי נוחות, ולא יהיה לו נעים בחברתנו...."

עד כמה חס הרב על כספי הישיבה יעיד הסיפור המופלא הבא: על הגאון רבי אלחנן וסרמן מסופר, שכאשר נקרעו מנעליו, מרוב שימוש ולא היה שייך עוד לנעול, אף על פי כן סירב לקחת כסף מהישיבה ולהחליפן בחדשות, כי אם הורה למוסרן לידי סנדלר, שיתקן בהם טלאי (וביקש שיטלא מבחוץ... ולא מבפנים, כדי שהטלאי לא ישפשף ויפצע את עור רגליו).

העוזרת שהכינה ארוחות בביתו (לאחר פטירת הרבנית) ראתה פעם בשוק, שהביאו תפוזים מפורטוגל ומוכרים אותם בזול, וקנתה עבורו תפוזים אחדים לכבוד שבת. אך הוא סירב לאוכלם, בנימוק, כי הישיבה היא שמשלמת בעד כל צרכיו, וממילא אינו רשאי להזדקק למותרות...

הרב צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב בעל העטרת צבי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקכ"ג (1763) בעיר סאמבור. מילדותו ניכר היה עליו כי לגדולות נוצר. היה מתמיד עצום ולפי עדות של אחד מתלמידיו היה לומד בכל יום שבעה דפי גמרא וחוזר עליהם בו ביום שבע פעמים וכך מסיים את הש"ס בכל שנה שבע פעמים. **גאון בנגלה ובנסתר** ובשל ידיעותיו המקיפות בזהר הקדוש זכה לכינוי **'שר בית הזהר'**, וכל הנהגתו הייתה בדרך זו. גדולתו וקדושתו היו למעלה מגדר אנושי, וזיכר את מידותיו. **התפרסם כקדוש עליון**. אחרי חתונתו קבע רבינו את ישיבתו בבית חותנו בכפר רידא הסמוך לזידיטשוב וגם לרוזדול ועסק בתורה הקדושה. סיפר הגה"ק מקלויזנברג על רבינו, **שמעולם לא ישן יותר משעה ומחצה בלילה אחד, וגם בתוך זמן זה היה מתעורר שלוש פעמים, כדי שלא ישן שיתין נשמי ברציפות** ועוד כאשר היה מלמד לתלמידיו, היה הפלפול עצום ועמוק מאוד עד כי הוצרכו השומעים לחבוש ראשם כדי להבין עומק פלפולו.

פיזר כמעט את כל ממונו לצדקה בהצנע. במשך ימי חייו השיא ארבעים יתומים ויתומות, ותמיד כשהשיא אחד מיוצאי חלציו השיא גם כן יתומה אחת ונתן ליתומים או יתומות אלו שהשיא, לא רק נדוניה, כי אם גם מזונות על שולחנו אחר חתונתם כמה שנים כמו שנתן מזונות לאותו זוג. העידו תלמידיו הגדולים של רבינו כי נשמתו משורש נשמת רבי עקיבא ונשמת מהר"ו וכן נשמת ר' לוי יצחק מברידטשוב. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו**. מסר עצמו להצלת עם ישראל לאחר שפרצה מחלת החולי-רע וביקש מהבורא להיות כפרה על עם ישראל ושבוע לאחר מכן חלה במחלה זו ומיד לאחר פטירתו אפילו החולים שהיו מסוכנים- התרפאו והמגיפה נעצרה. נפטר ב-י"א תמוז ה'תקצ"א (1831). הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן אמר שהכריזו בשמיים, שביום י"א תמוז לא ירדו גשמים בזידיטשוב, כדי שיוכלו העולים לציון רבינו להשתטח באין מפריע. והכרזה זו מאומתת בכל שנה ושנה בזידיטשוב שבפולין. חי כ-68 שנים.

אביו: ר' יצחק אייזיק מסאפרין שבהונגריה (צדיק נסתר שבחר להתפרנס מעמל כפיו ושימש כמזג בכפר ומעולם לא סעד על שולחנו בלי שעני יסעד עימו, ואם לא הזדמן עני היה יושב בתענית עד שיזדמן). **אמו:** מרת הינדא (בת ר' צבי). **אחיו:** ר' ישכר בריש מזידיטשוב, ר' ליפא מסאמבור, ר' משה מסאמבור (מח"ס 'תפילה למשה') ור' אלכסנדר סנדר מקומרנא. **מרביתיו:** ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חזקה מלובלין'), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ), ר' ברוך ממזיבוז, ר' משה לייב מסאסוב, ר' משה מפשעווארסק, ר' מנחם מענדיל מרמינוב, ר' יצחק 'חריף' מסאמבור, המקובל ר' משה מדרגיטשין ור' אברהם יהושע העשיל מאפטא. **מתלמידיו:** ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים'), ר' שלום מקאמינקא, ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב (בן אחיו), ר' יהודה צבי מרוזדול (חתנו), ר' מאיר מלבי"ם, ר' אברהם מנארוול, ר' יוסף מקוזובה, ר' משה מסאמבור (אחיו), ר' ישכר בעריש מזידיטשוב (אחיו), ר' אלכסנדר סנדר מקומרנא (אחיו), ר' ליפא מסאמבור, ר' צבי אלימלך מדינוב, ר' דוד זלאטיס, ר' שלמה מדאלינא. **ילדיו:** בנו יחידו נפטר בחיי אביו בעודנו צעיר לימים. **מספריו:** **בית ישראל** - על פרשיות **יסור מרע ועשה טוב** - הקדמה ומבוא לעץ החיים **פרי קודש הילולים צבי לצדיק יעטרת צבי** - על הזהר.

בספר 'עטרת זקנים' מסופר בשמו של הרה"ק אסאד, שבימי חורפו נפוצה השמועה, שיצא דבר מלכות שאסור ליהודים לדור בכפרים, ובכלל גזירה זו גם היהודים המחזיקים בתי מזיגה בחכירה בכפרים. נאספו ובאו אז אל רבינו כשלוש מאות אנשי כפרים וביקשו ממנו, שיבקש רחמים עליהם שתבוטל הגזירה. אמר להם רבינו: "אולי באמת כשר הדבר גם בשביל היהודים. שלא ידורו מעתה בכפרים, שהרי על ידי זה אין להם אפשרות להתפלל בציבור לשמוע קדושה וברכו וכמה מן הדברים בהם נכשלים בחילול שבת". כששמעו זאת הכפרים צעקו כולם מרה ואמרו: "מה אומר רבינו?! הלא גזירה זו כליה גמורה, כי מלבד שאין תקווה להסתדר בעיירות למצוא בהן פרנסתם. עוד זאת, שכל החובות שחייבים ערלי הכפרים לא יבואו לעולם לידי גביה, אם יצאו מן הכפרים העירה".

ענה להם רבינו: "אם כן לינו כולכם פה הלילה, ובוקר וידעתי מה להשיב לכם". הלכו האומללים לאכסניות שלהם, ולא ראו שינה בעיניהם כל הלילה. הבוקר היה והאנשים נאספו כולם לבית רבינו. אמר להם רבינו: "בלילה הייתה לי עליית נשמה ונקשתי על כל שערי רחמים, הלכתי אל התנאים והאמוראים ורבנן סבוראי והודעתי להם צערם. וכולם פה אחד אמרו לי ככל הדברים, שאמרתי לכם אתמול. רק רשבי" היה האחד שלא הסכים לכך, ואמר כי מעתה אם ייסע יהודי דרך כפר ולא יהיו עימו טלית ותפילין, מהיכן ייקח טלית ותפילין להתפלל בהם? ומהיכן יקנה לו פת לחם לסעוד את ליבו?".

החליטו בב"ד של מעלה לשמוע חוות דעתם של אחד מצדיקי העולם הזה. קם רשבי" ואמר: "הלא יש לנו כאן ר' צבי הירש מזידיטשוב, הבה נשאלה את פיהו". שאלו אותו, והסכמתי לדברי רשבי". ועתה, סיים רבינו את דבריו, לכו שובו לכם לבתיכם, כי המיניסטר שהציע גזרה רעה זו, מת הלילה במיתה חטופה, והגזירה לא תקום ולא תהיה" - ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר.

תלמיד רבינו, הרה"ק ר' מרדכי לעטנר זצ"ל מדרוהביטש לן פעם אחת בחדר הסמוך לחדרו של רבינו, ומפני שהמחיצה שבין החדרים הייתה דקה, אפשר היה לשמוע מהנעשה והנשמע מחדר אחד אל השני. ויהי באשמורת הבוקר שמע ר' מרדכי, שרבינו מדבר עם איש בחדרו, והאיש אמר לרבינו דברי תורה, שאזנו של ר' מרדכי קלטה אותם וגם נשארו בזכרונם.

קם ר' מרדכי והציץ דרך סדק שבדלת, לראות מי זה האיש הדובר עם רבינו, אבל לא ראה בחדר שום בן אדם. ביום השבת הבא, דרש רבינו בסעודה שלישית והגיד במשך הדרוש גם את הדברים ששמע ר' מרדכי בלילה ההוא דרך המחיצה, וסיים רבינו את הדברים ואמר: "כך שמעתי מפי מורי האריז"ל!". אז נוכח ר' מרדכי, כי האיש שדיבר עם רבינו בלילה הוא, שאת קולו שמע ואת פניו לא ראה - היה רבינו האריז"ל זיע"א.

הצדיק הרב ישראל יעקב לובצ'אנסקי הי"ד זצ"ל - נולד בשנת ה'תרל"ב (1872) בכפר מוש. משחר נעוריו הצטיין בכישרונות נעלים ובמידות טובות. כשגדל נשלח ללמוד בישיבת נובהרדוק, שם התעלה בתורה הקדושה ובמדרגות היראה. עזר ל"סבא מנובהרדוק" לנהל את הישיבה בחרקוב שבאוקראינה והתמסר כולו לחינוך. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ו (1905) מילא את מקומו בברנוביץ. לבקשת חותנו עזב את תפקידו ומסרו לגיסו הרב דוד ויצל והוא חזר לישיבה בנובהרדוק. בימי מלחמת העולם הראשונה גלה עם רבו לרוסיה, שם פעל רבות ונצורות בהפצת תורת המוסר וביסוד ישיבות נובהרדוקיאות בערים חרקוב, צאריצין ועוד.

בשנת ה'תר"פ (1919) עבר מרוסיה לפולין יחד עם תלמידיו הגדולים של ה'סבא'. רבינו התמנה לשמש כמשגיח בישיבת 'אהל תורה' בברנוביץ לצידו של הצדיק הרב אלחנן וסרמן הי"ד, והתמסר בכל מאודו לתפקידו. אהב כל תלמיד אהבה עזה. התעניין במצבם ודאג לכל מחסורם. הלהיב לבבות לתורה ויראת שמיים. בעל מידות נשגבות. ענוותן הבורח מן הכבוד. עבד את ה' בכל נימי נפשו ורוחו. כשפרצה מלחמת העולם השנייה, היו בישיבה למעלה משלוש מאות תלמידים. ר' אלחנן ורבינו ברחו יחד עם קבוצת תלמידים. הם הגיעו בשנת ה'תש"א (1941) לקובנה שבליטא לאחר תלאות רבות. כעבור כשבועיים, כאשר הגרמנים נכנסו לעיר הם הוכנסו לגיטו סלובודקה. שם סבלו רבות מהתעללויות אכזריות. בתקופה זו רבינו הרבה לדבר על אמונה וביטחון בבורא, כשהוא מחזק ומעודד את האנשים סביבו. ב-י"א תמוז ה'תש"א (1941) הרב ותלמידיו נספו על קידוש השם במבצר קובנה ונקברו בקבר אחים. חי כ-69 שנים.

אביו: ר' חיים לייב (רבה של ברנוביץ שבואלין. גאון, צדיק ואוהב ישראל אמיתי. ביתו המלא תורה, היה אכסניה לכל עובר אורח). **מרביתו:** ר' יוסף יוזל הורוביץ (ה'סבא מנובהרדוק). **אשתו:** מרת פייגא מלכה (בת ר' יוסף יוזל הורוביץ)

כאשר נפטר אביו של רבינו, בני הקהילה הפצירו ברבינו למלא את מקומו מכיוון שלא מצאו ראוי ממנו לאצטלה זו. רבינו סירב בכל תוקף. מאז ומתמיד ברח מהשררה. לאחר הפצרות חוזרות ונשנות נעתר לקהילה. עם התמנותו נדרש להכריע בדבר שלדעתו גבל בדיני נפשות: **פרנסי העיר ביקשו את הסכמתו לפטר את השמש הזקן של ביה"כ הגדול.** קשה היתה עבודתו של השמש. היה עליו להשכים מבעוד ליל ולהסיק את התנור כדי שכאשר יבואו ראשוני הלומדים באשמורת הבוקר לפני תפילת ותיקין, ימצאו את המקום חם, נעים ומואר.

בנוסף היה חייב לשרת את הלומדים השוקדים על תלמודם לאחר תפילת ערבית ולספק להם נרות ככל שידרשו. כשהיה אחרון המתמידים עזב, היה עליו צריך לסדר את הספסלים ולהחזיר את הספרים למקומם, לנקות את שיירי הנרות, להדיח את כוסות השתייה, לגרף את הגחלים מהתנור ולכבות את האור. כמה זמן נותר לו לשינה? שעה קלה, לא יותר. במשך עשרות שנים מילא את תפקידו בנאמנות, **אבל הגיל גבר עליו. הוא נעשה כבד תנועה, קצר ראייה וקצר רוח.** הוא סיים את עבודתו בשעה מאוחרת אחר חצות, משתרך לביתו, שוכב לנמנום ומקיץ בסוף זמן קריאת שמע. **הלומדים היו באים לפני עלות השחר ומוצאים את ביה"כ נעול, חשוך וקר.**

אי אפשר להמשיך כך, צריך למצוא שמש אחר צעיר ונמרץ. "אתם צודקים", הרב אמר, "אבל מה יהיה עליו? את מיטב שנותיו מסר לציבור ועכשיו יושלך? לא מדובר רק בבושה. **ממה יחיה, יפשוט יד?**" "דברו איתו", הרב ביקש, "העמידוהו על חומרת המצב". הפרנסים משכו בכתפיהם: "דיברנו איתו. הוא אינו מתרפה. הוא אינו יכול. הוא זקן, עבר זמנו". "אין דבר העומד בפני הרצון", הרב קבע נחרצות. "אני אשוחח עימו!". "אדרבה", הפרנסים אמרו, "אבל אם זה לא יסתדר, אנחנו מבקשים הסכמה לפטרו. הקהל לא חייב לסבול".

הרב שוחח עם השמש הזקן, וראה זה פלא: הדברים שיצאו מן הלב, נכנסו אל הלב. העולים בטרם שחר לביה"כ והרב בראשם מצאו בית כנסת פתוח, מואר ומוסק. השמש בא, עשה את מלאכתו וחזר לישון. מדוע לא, שיער לו. נושא הפיטורין ירד מהפרק. איש לא ידע או העלה על דעתו שהרב לאחר ששוחח עם השמש ראה שאין עם מי לדבר. רחמיו נכמרו. הרב עלה לביהמ"ד בשתיים לפנות בוקר, ערך את העצים בתנור, הפיח בהם אש וחמק לביתו לשעת לימוד ועלה עם משכמי קום, ושיבח באוזניהם את השמש שחזר למוטב.

לילה אחד השמש חזר לביתו שעה לאחר חצות. אבל השינה היתה ממנו והלאה. השעון צלצל שתיים וחצי. הוא אמר לנפשו: **"אם ממילא אני ער, אמלא את תפקידי". כשהתקרב לביהמ"ד הופתע. אור דלק במקום שהיה אמור להיות נעול ואפל.** מחשבה הלמה בו: כל זמן שהיה כוחו במותניו, חסרי הבית רעדו ממנו ולא העזו להשתכן בביהמ"ד. עכשיו בוודאי התנחלו בו ועשו אותו לביתם! בצעד מאושש פתח את הדלת בתנופה. אכן, כאשר שיער כן היה: **אורח השתלט על המקום. עוסק הוא עתה בהסקת התנור הגדול. מעשה בעל בית!**

באותה שעה הרב גחן על העצים הלחים ושקד להפיח בהם אש. המלאכה לא הייתה קלה. לפתע שמע את קול השמש ונחרד: **אם יזדקף, יזהה אותו השמש ויבין שהרב טורח להסיק את ביהמ"ד ויתבייש בעצמו, בחולשתו ובאוזלת ידו.** הוא אינו יכול להזדקף ולהראות את פניו, לא כעת. השמש גידף את ההלך הזר. "כעת", הרב חשב, "ודאי אני לא יכול לצאת". "אתה חירש?", השמש צעק והתחיל להכות בחוזקה את חלק הגוף של הרב שנמצא מחוץ לתנור. כעת, ודאי שלא יוכל לצאת!

למזלו, השמש היה חלש, במיוחד לאחר ליל השימורים ושבעתיים לאחר שהותש כוחו בצעקות ובמכות. הוא פנה משם בגרירת רגליים כשהוא זועף. בינתיים מאמצי הרב נשאו פרי. האש נאחזה בזרדים שהשמיעו קול פצפוף. **כשראה הרב שרגלי השמש מתרחקות, מיהר ונרתע מהתנור המתלקח, אבל איחר את המועד וכל זקנו נחרך.** הרב חמק כדי שהשמש לא יזהה אותו. הלך סחור סחור עד שהגיע לביתו. "מה אירע לך? כמעט נשרפת כולך?" הרבנית נדהמה למראה פניו. הרב סיפר לה וביקש שתנצור את הסיפור במשך כל ימי חייו של השמש. **בנוסף ביקש צעף כדי לעטוף את פניו בצאתו כאדם הסובל ממחשבי שיניים.** לפני שיצא שאלה: **"יש לי שאלה: מה היית עושה אילו השמש היה נשאר מאחוריך עוד שתי דקות? הרי ברגע האחרון נחלצת. כאשר האש כבר התחילה להיאחז בזרדים. עוד שתי דקות נוספות והיית מתלקחת שם להבה עזה, מדורה במלוא עוזתה!"** "אני לא מבין מה השאלה", הרב ענה, "אם קבעו חז"ל שנח לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו, כשהוא בתוך כבשן ודאי שאסור לצאת!".

האדמו"ר הרב יצחק אייזיק רזנבאום מזוטשקא זצ"ל - נולד ב-כ"א טבת ה'תרס"ו (1906) בעיר צ'רנוביץ. כאשר נולד, אביו הלך לבשר את דבר הבשורה לאביו, הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זיע"א. באותו מעמד היה אירוע של הכנסת ספר תורה. הרבי מקרעטשניף כשראה את בנו, עוד לפני ששמע את הבשורה, אמר: "מזל טוב! נולד לך ספר תורה חי". רבינו העיד על עצמו כי בצעירותו היה לו ראש חלש מאוד ללא כישרונות. הוא התעקש ולמד בהתמדה עצומה יום ולילה בצימאון בלתי פוסק לדברי התורה הקדושה.

לאחר נישואיו הוא קבע את מקום מגוריו בזוטשקא (עיירה קטנה בפרברי צ'רנוביץ), עוד בחיי אביו שימש שם כרב העיר, על שמה נקרא האדמו"ר מזוטשקא. לאחר שנים ספורות עבר לכהן בעיר וואשקוביץ שם כיהן באדמו"רות עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. בניסי ניסים שרד את השואה. לאחר השואה היגר לארה"ב. בהתחלה ישב באיסט ניו-יורק ובקראון הייטס, ולאחר מכן בבורו-פארק. נודע במאבקו לסגירת חנויות בשבת ועל שמירת השבת. בשנת ה'תשל"ג (1973) נפטר אביו ורבינו התחיל למלא את מקומו בבית-מדרשו בשכונת 'יד אליהו' בתל אביב. בשנת ה'תשמ"א (1981) עבר לגור בבני ברק, שם ייסד בית מדרש.

יסד גם את מפעל שונה הלכות, שבמסגרתו מאות אברכים ובחורים נבחרים מדי חודש על שולחן ערוך ו'משנה ברורה' הלכות שבת. שקדנותו היתה מופלאה וכל תושבי השכונה ידעו כי ניתן למצוא את רבינו בכל שעות היום והלילה עוסק בתורה הקדושה. בלילות בקושי ישן שלוש שעות רצופות. פעל רבות למען הזולת ועשה שלום בית. העיד על עצמו כי מעולם לא קינא באף אדם. נפטר ב-י"ד תמוז ה'תש"ס (2000). חי כ-94 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים באוהל אדמו"רי מנדבורנא. בנו ר' נתן דוד מילא את מקומו כאדמו"ר.

אביו: האדמו"ר ר' איתמר (האדמו"ר הראשון של חסידות זוטשקא). **אימו:** מרת מלכה רובין (בת ר' אשר ישעיה רובין מקולבוסוף). **אשתו:** מרת חנה (בת רבי נתן דוד הכהן הולנדר, רבה של אמסאנא שבגליציה). **בניו:** האדמו"ר ר' נתן דוד, האדמו"ר ר' מאיר (רב קהילת שומרי שבת בקראקס), האדמו"ר ר' ישראל מסטניסלב במונסי. **חתניו:** האדמו"ר ר' אשר ישעיה מנדבורנא חדרה, האדמו"ר ר' יוסף לייפר מנדבורנא ווערדיין. **מספריו:** **ינחל יצחק**- על התורה • **הצניעות והישועה** • **המנוחה הטהורה**.

הרבנית ע"ה סיפרה שפעם חזרה מהמרפאה בעיירה זוטשקא. שם נודע לה על צערה של אישה גלמודה שאחי בעלה ממאן בתוקף לתת לה 'חליצה'. האיש היה מפטיר לעומתה מתוך שנאה עזה: "כשאני אהיה בקבר, רק אז תינשאי. עד אז תשכחי מזה". רבנים ואדמו"רים מפורסמים כבר ניסו לדבר על ליבו בטובות וגם באיומים, אבל הוא היקשה את ליבו וסירב לחלוץ.

רבינו כששמע זאת, היה נסער כולו מצערה של בת ישראל. הוא מיד קם ממקומו, לבש את מעילו העליון ולקח את בנו האדמו"ר מקראקס ומיהר לביתו של אותו אדם. כאשר הלה פתח את דלת ביתו וראה לפניו רב נשוא פנים, הוא הבין מיד את מטרת בואו ומיהר לטרוק את הדלת בפניו. רבינו הקדים אותו ותחב את רגלו בין המפתן לבין הדלת והתחנן לפניו: "הלא מדיבורים לא תפסיד מאומה, מדוע תסרב לשוחח עימי". הלה נכנע לבסוף והכניס את רבינו לתוך ביתו. הצדיק ישב ושכנע, **דיבר ודיבר במשך תשע שעות רצופות!** משבע בערב עד השעה ארבע לפנות בוקר! הרבנית לא ידעה את נפשה מרוב דאגה ופחד, ושלחה לברר מה קרה. דברי רבינו לא היו לריק, הלה השתכנע לבסוף והסכים לתת לה חליצה למחרת. כך רבינו הקריב את עצמו עבור בת ישראל שלא הכיר כלל.

רבינו היה קם בכל יום לכל המאוחר בשעה חמש לפנות בוקר. לא משנה בכלל מתי הלך לישון בלילה הקודם. בד"כ היה שוקד על לימודו ולא הלך לישון לפני השעה אחת או שתיים בלילה. בקושי היה ישן בלילה שלוש שעות. מיד כשהיה מתעורר משנתו, כבר לא המשיך לישון כלל והיה קם מיד. כשלפעמים היה מתעורר בשעה ארבע או אפילו בשעה שלוש לפנות בוקר, היה מתגבר כארי ממיטתו ונוטל ידיו, ומיד חוזר לסדרי לימודו שהפסיק כמה שעות קודם. כשהיה הולך לישון, לא היה סוגר את הגמרא אלא היה משאיר אותה פתוחה ומניח עליה מגבת כדי שמיד כשיקום ממיטתו, יוכל לחזור ללימודיו, היכן שפסק ללא השתהות יתרה. כל דקה היתה מנוצלת על ידו ללימוד התורה הקדושה. המשב"ק הרה"ח ר' פסח גודשטיין סיפר: "פעם אחת נכנסתי לחדרו וראיתי שהקפה שהגשתי לו לפני כן התחיל להתקרר. אמרתי לו שכדאי שישתה את הקפה לפני שיתקרר לגמרי. רבינו נענה לי: **"כששותים את הקפה כשהוא חם, זה לוקח זמן מהלימוד, אך כשהוא קר, הרי ששותים זאת במהירות וזה לא לוקח זמן מלימוד התורה הקדושה!"**

המשב"ק הרה"ח ר' שלמה לידר, מנאמני ביתו של רבינו זיע"א סיפר: כשהיה רבינו קרוב לגיל תשעים ערכו לו בדיקות בבית הרפואה לניאדו. הרופא התרגש מאוד מבדיקת הא.ק.ג. שמראה על פעילות הלב. הוא ניגש לרבינו ואמר לו: "כבוד הרב, הלב שלכם עובד כמו לב של תינוק. אני אף פעם לא ראיתי לב כל כך בריא כשלכם". רבינו ענה לו בפשטות: "אני יודע". הרופא הסתכל עליו בתמיהה, ורבינו המשיך לומר לו: **"מעולם לא קינאתי באף אדם, ולא היה לי מכר כאב לב. אם כן, הלב לא צריך לקבל הפרעות בתפקוד"**.

בשנה האחרונה לחייו רבינו היה צריך לעבור בדיקה קשה במיוחד והרופאים ביקשו להרדימו. רבינו סירב ואמר: "עדיף לי לסבול את הכאבים, מאשר להסיח את דעתי מה' יתברך, בעת שאהיה מורדם", בקיימו כך כהרגלו בקודש "שויתי ה' לנגדי תמיד". פעם אחת כשהובא לבית הרפואה, והיו לו יסורים גדולים, הרופאים התפלאו על שתיקתו. הם ראו כי היה ממלמל לעצמו באידיש. כשהקשיבו לנאמר ראו כי רבינו אומר "ריבונו של עולם אני מקבל הכל באהבה". (מעובד מתוך שחרית- העיתון הדיגיטלי היומי של הציבור החרדי).

הגאון הרב יעקב יצחק הלוי רודרמן זצ"ל- נולד בשושן פורים, ט"ו אדר ב' ה'תר"ס (1900) בדולחינוב שברוסיה. רבינו נולד ילד שמיני לאחר שבע בנות. עוד בצעירותו ניכר כי לגדולות נועד. שקדנותו היתה מופלאה. עד מהרה נודע כ'עילוי מדולחינוב'. בהמשך עבר ללמוד במינסק. את שנות מלחמת העולם הראשונה עשה בקרב חבריו לישיבה. הוא נחטף למטרות כופר בידי קבוצת קוזאקים ושחרר בידי קהל שהתאסף במקום האירוע. בשנת ה'תרע"ז (1917) רוחות המלחמה התחילו להתקרב למינסק. הישיבה התפצלה ורבינו יצא לקרמנצ'וג בקבוצה שבראשה עמדו הצדיקים ה'סבא מסלובודקה' והרב משה מרדכי אפשטיין. בשנת ה'תרפ"ד (1924) לאחר נישואיו למד בכולל קובנה. בתקופה זו רבינו התקרב רבות לרב של קובנה הגאון ר' אברהם דובר כהנא שפירא ולמד איתו במשך ארבע שנים. בשנת ה'תרפ"ו (1926) הוסמך לרבנות. בהסכמה לספר 'עבודת לוי' כתב עליו דודו ורבו, הרב אפשטיין: **"הנני להודיע בשער בת רבים כי גדול הוא מגדולי וגאוני הזמן, וחידישויו המה נאמרים בגאונות"**.

בשנת ה'תרצ"ז (1930) היגר לארצות הברית, שם הרביץ תורה שנים רבות. תחילה הצטרף לצוות מגידי השיעורים בישיבתו של חותנו, הגאון רבי שפטל קרמר בקליבלנד. בשנת ה'תרצ"ג (1933) התמנה כרב קהילת 'תפארת ישראל' ושימש כראש ישיבת 'נר ישראל' בבולטימור. הישיבה הפכה תחת הנהגתו לאחת החשובות בארצות הברית. בשנת ה'תשכ"א (1961) הקים סניף של הישיבה בטורונטו שבקנדה (בראשה עמד חתנו, הגאון רבי יעקב וינברג). רבינו נטל חלק בייסוד 'תורה ומסורה' ארגון גג של כל מוסדות החינוך האורתודוקסיים בארה"ב ובקנדה. שימש כיו"ר מועצת הרבנים של הארגון. בנוסף היה חבר ב'מועצת גדולי התורה' של 'אגודת ישראל' באמריקה. נפטר ב-י"ד תמוז ה'תשמ"ז (1987) בבולטימור שבארה"ב. חי כ-87 שנים.

אביו: הרה"ג ר' יהודה לייב (רבה של דולחינוב שברוסיה הלבנה). **אשתו:** מרת פייגא (בת הגאון ר' שפטל קרמר ומרת דבורה. נישא בשנת ה'תרפ"ד-1924). **מרביתיו:** הגאונים ר' נתן צבי פינקל ('הסבא מסלובודקה'), ר' משה מרדכי אפשטיין, ר' חיים סולובייצ'יק, ר' אברהם דובר כהנא שפירא (רבה של קובנה). **חברותא:** הגאון ר' יחזקאל סרנא. **מתלמידיו:** הגאונים ר' אבא יעקב לייב ('רמ' בישיבת 'נר ישראל'), ר' משה יעקב בוראק (רב בקהילות שונות בארה"ב וקנדה ואב"ד בטורונטו), ר' נחום אליעזר רבינוביץ (מראשי הסתדרות הרבנים באמריקה, ראש בית המדרש לרבנים באנגליה וראש ישיבת ההסדר במעלה אדומים), ר' משה שרר (יו"ר הוועד הפועל העולמי של אגודת ישראל ונשיא אגודת ישראל באמריקה), ר' שמואל בלום (סגן נשיא אגודת ישראל באמריקה), ר' נח וינברג (מייסד וראש תנועת 'אש התורה'), ר' נפתלי קפלן (משגיח בישיבת 'בית מתתיהו' וישיבת 'אור שמח' ומייסד ישיבת 'נתיב הדעת'), ר' אהרן פלדמן (ראש ישיבת 'נר ישראל' בבולטימור וחבר מועצת גדולי התורה בארצות הברית). **מחתניו:** הגאון ר' יעקב וינברג (ראש ישיבת 'נר ישראל'). **מספריו:** **עבודת לוי**- על ענייני סדר קדשים **שיחות לוי**- על פרשת השבוע **ימשאת לוי**- על 'מנחת חינוך'.

תלמיד ישיבת 'נר ישראל' בבולטימור עמד מופת. הוא ניצב לפני יהודי זקן שעלה מליטא. הלה חקר אותו אודות ראש הישיבה שלו. כשהשיב: "הגאון הרב יעקב יצחק הלוי רודרמן", הזקן הגיב בתגובה מפתיעה. "רודרמן שנולד בדולחינוב? מעניין, מעניין מאוד... זה היה ידוע בעיירה. ילד בן עשר הסתובב ברחוב הראשי ומדבר לעצמו. כך כל יום, במשך שעות ארוכות. מבוקר עד ערב. אתה טוען שהילד הזה נעשה ראש ישיבה?!" לאחר מספר ימים הבחור שב לבולטימור וסיפר לראש הישיבה על הפגישה. רבינו חיך והסביר: "אכן בדיוק כך היה. הייתי צועד הלך ושוב ברחובה של עיר ומשכן בעל פה דפי גמרא. בכיסי מעילי היה כרך של תלמוד בבלי בפורמט קטן. מדי פעם כשחשתי שמא לא דייקתי בצורה מושלמת בשינון הנאמר הייתי מעיין בגמרא וממשיך לשון".

בהזדמנות אחרת סיפר לתלמידיו כי כשהיה בחור ישיבת סלובודקה גלתה למינסק נהג לצאת לרחובה המרכזי של העיר וכך שינן במשך תקופה קצרה את כל סדר נזיקין בעל פה.

רבינו מעולם לא הפסיק 'טיוליו'. אחד מתלמידיו סיפר על מקרה שאירע כחמישים שנה כשהיה בעיירות דולחינוב ומינסק. בשבת בבוקר לאחר הסעודה יצא רבינו 'לטייל'. ראשו היה שקוע בסוגיא בה עסק. רבינו החל לצעוד במרחבי הש"ס בניסיון למצוא פיתרון לקושיא חמורה שהעסיקה את מוחו. הוא התחיל ללכת, עבר רחוב ועוד רחוב, שכונה ועוד שכונה. הוא לא שם לב כי גמא מרחקים, קילומטרים רבים עד שהגיע לקצה השני של העיר, לשכונה מרוחקת ביותר.

בשעות אחר הצהריים יהודי מקומי מבעלי הבתים הנכבדים באיזור שהיה קשור אליו ולישיבתו פגש בו. האיש היה בטוח שראש הישיבה שבת אצל משפחה בשכונה זו. הוא לא העלה בדעתו שיהודי בגיל כה מבוגר יערוך צעדה שכזו. "ראש הישיבה מגיע לשכונה ולא בא להתארח אצלי?", נעלב, "ואפילו לא מודיע, לא מספר לאיש, ורק בשבת לעת מנחה פוגשים בו?". הרב התנצל: "לא שבתתי בשכונה. פשוט יצאתי לטיול מביתי". דבר לא עזר, האיש מיאן להאמין. חודשים רבים היה צריך לפייס ולשכנעו אותו שאכן כך היה.

פעם אחת הרבנית ביקשה ממנו שישגיח על בתם התינוקת עד שתשוב הביתה מעסוקיה. ראש הישיבה התיישב ליד עריסת התינוקת כשהוא שקוע בספרים שלפניו וידו האחת מנענעת את העריסה ללא הרף. לאחר שעה שבה הרבנית. היא שוחחה עימו בקצרה והודיעה לו כי היא לוקחת איתה את התינוקת לחדר. ראש הישיבה נענע בראשו והמשיך בתלמודו. לעת ערב קם מן הגמרא וידו עדיין מנענעת את העריסה. הוא ניגש להביט בעריסה ופרץ בזעקה: **"אבוי, גנבו לנו את בתנו הקטנה"**.

(מעובד מתוך 'יתד נאמן' פרשת ואתחנן ה'תשמ"ז)

הגאון הרב אריה לייב גינצבורג זצ"ל הידוע בכינוי בעל "שאגת אריה" - נולד בשנת ה'תנ"ה (1695), בפניסק. עוד בצעירותו נודע כעליו. מגדולי חכמי פולין ואשכנז בדורו. סמל הגאונות והחריפות. הגאון מוילנה אמר עליו, שכל התלמוד והמפרשים היו שגורים בפניו, עד שיכול לסדר במחשבתו תמצית כל התלמוד בשעה קלה. עסק בתורה יום ולילה בקדושה, לא ישן במיטה ולא אכל מזון מן החי מלבד בשבתות ובחגים. רוב ימיו היה עני ואמר על עצמו בהלצה כי הוא "אד"ם ר"ע" (ר"ת של השמות הניתנים לעני: **א**ביון, **ד**ר, **מ**ר, **ר**ש, **ע**ני).

בשנת ה'תצ"ב (1732) ייסד ישיבה במינסק. תוך זמן קצר משכה תלמידים רבים מרוסיה הלבנה ומליטא. שיעוריו היו עמוקים וחריפים על דרך הפילפול, כדי לפתח ולחדד את שכלם של תלמידיו. לימודיו שלבו חריפות ובקיאיות המביאות ליד אמיתה של תורה. בשנת ה'תק"ב (1742) נאלץ לעזוב את מינסק, אולם המשיך לסייע לאביו שכיהן כרב על 40 קהילות יהודיות קטנות. בשנת ה'תק"י (1750) נבחר לכהן כרבה של העיר וולוז'ין. חייו של ר' לייב היו בדוחק ונקלע לא אחת לעימותים עם פרנסי העיר. תקיפות נגדם אילצה אותו לפרוש מכהונתו, ובגיל 69 נדד מעיר לעיר, עד שהגיע לאשכנז, שם קיבל בשנת ה'תקכ"ה (1765) לכהן כרב בעיר מיץ והיה בה לראש ישיבה. העיד על עצמו כי סיים יותר מאלף

פעמים את כל הש"ס! לפני פטירתו אף העיד כי: **"אין לי צורך בוידוי. שכן לא רק שלא היה לי זמן לחטוא, אלא אפילו להרהר בחטא לא היה לי זמן!"**. נפטר ב-ט"ו תמוז בשנת ה'תקמ"ה (1785) במיץ שבצרפת. חי כ-90 שנים.

סבא (מצד האב): ר' לייב (אשר כונה 'בעל התוספות' בשל היותו חריף ולמדן). **אביו:** ר' אשר (רב העיר פינסק). **מתלמידיו:** ר' חיים איצ'קוביץ מוולוז'ין, ר' אהרון ורמיש (אב"ד מיץ ומח"ס 'מאורי אור'), ר' רפאל זיסקינד (אחייו וכן כיהן כרב בקהילות אה" - אלטונה, המבורג וואנדסבק). **בנו:** ר' אשר (נולד לעת זקנותו וכיהן כאב"ד קרלסרוה). **מספריו:** **ישאגת אריה** - שו"ת המכיל 108 תשובות בדיני 'אורח חיים' **יגבורות אריה** - על מסכת יומא **יטורי אבן** - על מסכת ראש השנה, חגיגה ומגילה.

מסופר מפי הגה"צ רבי נתן גשטטר שליט"א, שפעם אחת בימי גלות של אחד מצדיקי הדור הגיע לפנקפורט, והתאכסן אצל הגה"ק המפורסם ר' פינחס הלוי הורוויץ זצ"ל, בעל ה"הפלאה". הצדיק לא הכיר את האורח הגדול, והציע לו את מיטתו בכבוד ואמר לו, שיכול ללכת לישון. ברם האורח ביקש מה'הפלאה' שלוש מסכתות לשינה: **יבמות, כתובות וקידושין**. וה'הפלאה' התפלא מאוד: 'מדוע צריך האורח הזה שלוש מסכתות לשינה?'. אבל לא שאל אותו מאומה, מפני דרכי כבוד ונתן לו את מה שביקש.

כעבור שעה ניגש הרב סמוך לדלת לראות, מה מעשהו של אורחו, וראה ר' פינחס שהאורח לומד דפים אחד אחרי השני, ועד אור הבוקר הצליח לגמור להעביר את הדפים שבכל שלוש המסכתות הקשות הללו. התפלא הרב מאוד: **'איך ייתכן שסיים האורח בלילה אחת שלוש מסכתות כאלו?'**. ר' פינחס הלוי עצמו כתב ספרים גדולים: 'הפלאה' על מסכת כתובות וספר 'המקנה' על מסכת קידושין וידע את המסכתות הללו על בורין.

ביקש הצדיק לדעת, האם האורח באמת למד אותן ושאל אותו כמה שאלות מכל מסכתא, והנה האורח השיב עליהם **לא רק תשובות על השאלות, אלא הוסיף עליהם חידושים ופירושים גג על גג**, וראה ר' פינחס שעומד לפניו גאון אדיר הבקיא בכל מכמני התורה כמונח בקופסא, ורק כעבור זמן נודע לו, שהאורח היה בעל ה'**שאגת אריה**', הצדיק ר' אריה לייב גינצבורג זצ"ל.

כאשר מספר אנשים במינסק הצרו לו ל'שאגת אריה', בתקופה שכיהן בה כראש-ישיבה, עד שנאלץ לבסוף לנטוש את העיר, הייתה במינסק אשה צדקנית ושמה בלומקה לבית ווילענקין, והיא זו, שהייתה תומכת בו ומסייעת לו בממון ובמזון. אשה צדקנית זו בנתה עבורו בית-מדרש מיוחד, אשר נקרא מאז ועד מלחמת העולם השנייה "בלומקע'ס קלויז" (בית מדרש בלומקע). לימים נוסדה בתמיכתה ישיבה בבית מדרש זה, וזאת - על ידי ר' חיים מוולוז'ין ותלמידיו, וכראשי ישיבה כיהנו בה גדולי החכמים בדורותיהם.

מסופר, שה'שאגת אריה' האציל לאשה הנדבנית את ברכתו, שתזכה לבנות בית כנסת אחד במינסק ומשנהו בארץ הקודש. שנים רבות אחר כך, והיא מתקרבת כבר לגיל גבורות, השתוקקה בלומק'ה לקיים את ברכת הצדיק ולעלות לארץ-ישראל. הלכה ושאלה בעצתו של רבי חיים מוולוז'ין, האם לעלות אם לאו.

וכך השיב לה רבי חיים: **"אחר שיש באמתחתך ברכה מהרבי, אם כן מדוע תמהרי לנסוע, ומי יודע כמה תארכי ימים אחר כך. הלא בין כך ובין כך, מובטח לך שתבני בית מדרש בארץ-ישראל. מוטב אפוא, שתמתיני ותראי כיצד ייפול דבר"**. נענתה האשה לעצת רבנו ונשארה לדור במינסק. רק כעבור שנים, בהגיעה כבר לגיל מופלג ביותר, נסעה סוף-סוף לארץ הקודש, הקימה בית-כנסת כברכת ה'שאגת אריה', ותיכף שנסיימה בנייתה, נפטרה הצדקנית ושבה חיים לכל חי...

תלמיד חכם אחד, היה מצטט בקביעות בשיעוריו היומי את דברי בעל ה'שאגת אריה'. יום אחד נפלה עליו תרדמה לפני השיעור. והנה בחלומו בא אליו ה'שאגת אריה' ואומר לו: **"היום אל תסרידיני"**. התעורר אותו תלמיד חכם משנתו, ומיד ניגש למברקה הקרובה ושלח מברק לעיר, שבה שימש בנו של ה'שאגת אריה' כרב. במברק נכתב: **"מה שלום הרב שלכם?"**.

שלחו לו בני אותה העיר מברק בחזרה - **"הרב שלנו, בנו של ה'שאגת אריה', נפטר היום"**. בסיפור זה אנו רואים באופן מוחשי, כי הגדול בתורה נמצא כפשוטו עם הלומדים את תורתו, שהרי גם אם ה'שאגת אריה' צריך ללכת להקביל את פני בנו שנפטר בשמיים, אין זה מטריד אותו שלומדים את תורתו.

אם ראשונים כמלאכים- הרב אריה ליב גינצבורג- בעל 'שאגת אריה' זצ"ל

הרב אף פעם 'לא נשא פני איש' ותמיד אמר לפרנסים בפנים בדיוק מה הוא חושב עליהם. כתוצאה מכך היה עני מרוד ובודד כי הוא החזיק מעמד ברבנות של כל עיר לכל היותר ימים בודדים ותמיד זרקו אותו. פעם לאחר הבחירות אמר לפרנסי העיר שעכשיו הוא יודע מה ההבדל בין בית חרושת לנייר לבין קלפי של בחירות: **בבית חרושת לנייר מכניסים סמרטוטים ויוצא נייר, לעומת קלפי שמכניסים נייר ויוצא סמרטוטים.** בהזדמנות אחרת הגיע לקהילה ביקש את פנקס הקהילה. **שם כתב את עשרת הדברות.** שאלו אותו: "מה זה?", אמר להם: **"את מה שכתוב בתורה אינכם מקיימים אז לפחות במנהגי הפנקס שאתם מקיימים אכתוב את עשרת הדברות אולי יש תקווה".**

הרב הוציא עוד בחייו את ספרו "שאגת אריה". יום אחד הזדמן לביתו של אפרים זלמן מרגליות. והנה ראה את ספרו בתוך הספרייה של ר' אפרים שהיה כורך כל ספר בכריכת פאר ומשאיר שוליים כדי שיהיה לו מקום לכתוב את הערותיו. לא יכול היה להתאפק ואמר: **"לייב, אני רואה שמצבך בארון הספרים הרבה יותר טוב ממצבך במציאות",** אז הבית אפרים קלט מי זה.

רבינו נהג להחמיר מאד באיסור חדש ולא היה אוכל בשום מקום. **כאשר היה מתארח היה דרכו לשאת עמו גם את כליו.** לימים הזדמן הרב בבית "הנודע ביהודה" וכמובן הביא עמו את כליו ואת קמחו, וביקש מהרבנית שתבשל לו אוכל בכליו. הרבנית נפגעה ואמרה לבעלה: **"וכי כליו טרפים?",** ענה לה: **"לא חשוב, כיוון שרב גדול הוא תכבדי את רצונו".** בזמן ששהה בבית הרב ה'נודע ביהודה', הגיע מכתב מהעיר מיץ לרב ה'נודע ביהודה' וביקשו ממנו שיבוא להיות רב עליהם. הרב לא רצה וביקש מה'שאגת אריה' שילך. שלח הרב מכתב: **"אני לצערי לא יכול אבל שולח אני לכם תלמיד חכם לא פחות ממני והוא יגיע בעוד ד' חודשים".** כאשר הגיע הזמן המיוחל ערכו טקס קבלת פנים לרב שאגת אריה אולם הרב רק הגיע, **האנשים החלו לעקם את אפם, משום שהרב היה אז בגיל שבעים. אמרו אחד לשני: "מה שלח לנו הנודע ביהודה, רב שרגלו האחת בקבר?"** הרב "שאגת אריה" שמע זאת.

כאשר הגיע תורו לשאת את דבריו הקשה קושיה זו: **"היתכן שפרעה שואל את יעקב כמה ימי שני חיך, האם זה דרך ארץ? כיוון שכאשר יעקב הגיע היה צריך להיות עדיין עוד חמש שנים רעב, אבל זכותו של יעקב גרמה שפסק הרעב, ולכן כאשר ראה פרעה את יעקב זקן כל-כך חשש שהוא ימות עוד מעט, ולכן פחד ושאל כמה ימי שני חיך? ואז השיבו יעקב אל תדאג מה שאתה רואה אותי כל-כך זקן אין זה כן אלא מעט ורעים היו ימי שני חי".** אמר הרב: **"אני יודע את ליבכם שאינכם חפצים ברב כזה זקן מבטיח אני לכם שאני אחיה ואהיה עמכם עוד עשרים שנה".** ובאמת כך היה הרב חי עד גיל תשעים.

פעם הזמן הרב את כל הקהל לסעודה גדולה שערך לכבוד סיום הש"ס. אמרו לו: **"מה יום מיוחד? הרי אין זה הפעם הראשונה שהרב מסיים את הש"ס"** אמר להם: **"הפעם - זהו סיום מיוחד. בחסדי ה', זאת לי הפעם האלף שאני מסיים את הש"ס!"**

יום אחד לפני שנסתיימו עשרים השנים והוא היה זקן מאוד נפל עליו ארון ספרים, כשהוציאו אותו מתחת הארון אמר: **"יש לי עוד יום אחד לחיות, הבטחתי עשרים שנה אז יהיה עשרים שנה!".** הוא סיפר "כל הספרים שנפלו התנפלו עלי", שהרי הוא השיג עליהם בלשון חריפה, **"כולם באו בטענות איך העזת להשיג עלינו? אמרתי להם הרי זה פסוק מפורש: "אריה שאג מי לא ירא!",** לא היה להם מה לענות חוץ מהחייט (בעל הלבוש), הוא אמר לי: **"מ"י ר"ת "מרדכי יפה" לא ירא- והוא לא מחל לי"**

ומוך לפטירתו, עוד ביקש שיביאו לו גמרות, והיה מדפדף ולומד במהירות דף אחר דף. ברגעיו האחרונים, ניגש אליו אחד מאנשי החברה קדישא וביקש לומר עימו וידוי שלפני הפטירה (כמנהג הימים ההם, שהחברא קדישא היו מגיעי לבית הנפטר לפני הפטירה, כדי לומר עם החולה וידוי ולהכינו לפטירה). אמר רבינו: **"אין לי צורך בידוי. שכן לא רק שלא היה לי זמן לחטוא, אלא אפילו להרהר בחטא לא היה לי זמן!".**

רבי חיים בן עטר זצ"ל המכונה "אור החיים" הקדוש: נולד בסאלי בשנת ה'תנ"ב (1696). נקרא על שם סבו שהיה צדיק, עשיר, ושקידתו בתורה הייתה רבה עד שגם בלילי תמוז עסק בה רוב הלילה, החזיק בידו ת"ח רבים והאריך ימים יותר ממאה שנים, נפטר בשנת ה'תפ"א (1721). נכדו, 'אור החיים' היה תלמידו, והתנהג כמותו בענוה, בשקידה בתורה, בחסידות ובסיגופים. הצטייר כפרשן מקרא, מקובל ופוסק הלכה. הבעש"ט אמר עליו כי הוא "ניצוץ של משיח".

בחודש אב ה'תק"א (1741) עלה עם שלושים מתלמידיו ובני ביתם לא"י דרך אלכסנדריה, והם התיישבו בעכו. משם ערך "זיירות" עליות לקברי קדושים בגליל והגיע גם לטבריה. ר' חיים בן עטר ותלמידיו עברו מעכו לפקיעין, ובסוף שנת ה'תק"ב (1742) עברו לירושלים שם הקים שתי ישיבות, אחת לתורת הנגלה ואחת לנסתר. נפטר בירושלים במוצ"ש ט"ו תמוז ה'תק"ג (1743). חי כ-47 שנים. ציונו בהר הזיתים. הצדיק לא הניח זרע אחריו.

סבא: ר' חיים (מצד אביו). **אביו:** ר' משה. **נשותיו:** מרת פצוניה (זיווג ראשון- בת דוד הנגיד משה בן עטר בסאלי), מרת אסתר (זיווג שני). **אחיו:** ר' משה. **מרביותיו:** ר' חיים (סבו), ר' משה (אביו). **מתלמידיו:** ר' חיים יוסף דוד אזולאי (החיד"א), ר' אברהם

ישמעאל חי סינגיטי, ר' דוד חסן, ר' שם טוב גבאי, ר' יונה נבון. **מספריו:** **אור החיים**- פירוש על התורה **יחפץ ה'**- חידושים על מסכתות ברכות, שבת, הוריות וחולין **פרי תואר**- חידושים על ש"ע י"ד **יראשון לציון**- חידושים על הש"ס **ארץ החיים**.

בתקופה שהתגורר רבינו בסאלי שבמרוקו, התגורר בראבט הסמוכה יהודי שהיה עשיר גדול, והתהפך עליו הגלגל עד שהתרושש לגמרי מנכסיו. יצא האיש ונדד בערי מרוקו, על מנת לחפש תעסוקה לפרנס את בני ביתו הרבים שהיו סמוכים על שולחנו. ביטחונו היה חזק בבורא עולם, שיזמן לו כדי מחייתו. השקיע האיש בעסקים שונים, ומצבו החל להשתפר אט-אט, עד שאסף סכום כסף נכבד שאפשר לו לשוב לעיר מוצאו. בדרכו חזרה לביתו, עבר בעיר סאלי - עירו של ה"אור החיים" - אשר בה היה לו ידיד ומכר משכבר הימים.

מכיוון שנקלע למקום בערב שבת, ולא הייתה לו שהות להגיע לעיר ראבט לפני שבת, הוזמן הלה על ידי חברו להתארח אצלו בשבת קודש. נענה האיש להזמנה בשמחה, ואף מסר לו את צרור כספו, שהרוויח בתקופת נדודיו לשמירה עד צאת-השבת. במוצאי שבת לאחר ההבדלה, ניגש מיוזעו האורח למארחו, וביקש את הפיקדון שהפקיד בידיו. אך לתדהמתו כפר הלה בכל, "**לא הפקדת בידי אף לא פרוטה אחת**" - אמר לאורח הנדהם. משעמד האורח על דעתו, והתחנן בפניו להשיב לו את כספו, שעמל עליו זמן רב ביגיעה רבה. הרעים עליו המארח בקולו: "**האינך מתבייש? בביתך לנת ועל שולחני אכלת, ולבסוף אתה קם ומעליל עליי עלילות דבריים?!**"

ראה היהודי, שבטובות לא יעלה בידו להוציא את כספו מידי הרמאי, והחליט לתובעו לדין תורה אצל רבנו חיים בן עטר. ניגשו שניהם לבית הרב, ושטחו את טענותיהם לפני הרב, הלה טוען, שהפקיד את כספו ביד חברו, והלה טוען, לא היו דברים מעולם. שאל ה"אור החיים" הקדוש את האורח: "האם היה עד ביניכם בשעה שהפקדת ממון בידו?" השפיל האיש את עיניו ואמר: "**לא היה עד בינינו, המעשה היה סמוך מאד לכניסת השבת, ולא הספקתי להעיד על כך עדים, רק זאת אני זוכר, שבזמן מסירת הכסף ישבנו שנינו תחת עץ, ואז הוצאתי מכיסי את צרור הכסף ומסרתיו לו.**"

מיד אורו עיניו של הרב, באומרו לאורח: "**גש נא לעץ הזה והזמן אותו להעיד את עדותו.**" המפקיד, שהכיר ברבנו שהינו קדוש ובעל מופת, יצא מיד לדרכו. לזמן את העץ לבוא להעיד, בלי להרהר אחר הדברים. ואילו המארח נשאר בבית הרב. כעבור כמה רגעים, אמר הרב, כמסיח לפי תומו: "**בוודאי הגיע כבר האיש אל העץ.**" - "**מה פתאום, רבי!**" השיב המארח כלאחר-כך - "**עדיין רחוק העץ, ואינו יכול להגיע אליו כל כך מהר.**" התבונן הרב באיש הכופר בפיקדון, בתתו בו מבט נוקב, ואמר: "**קום והשב לו ליהודי את כספו.**"

לפליאתו של האיש, כיצד חרץ הרב את גורלו ללא שמיעת ה'עד', ענה הרב: "**אם טענתך צודקת, שלא היו דברים מעולם, והלה לא הפקיד מאומה בידך, מהיכן יודע אתה את מקומו של העץ?!**" ללא אומר ודברים, החזיר האיש בבוש פנים את צרור הכסף לבעליו. מיד לאחר מכן ניגש האורח ל"אור החיים" הקדוש, נישק את ידי, והודה לו, על כי בחכמתו גילה את האמת, ודן דין צדק.

במהלך שנת ה'תשנ"ח התגלתה מחלת חשוכת מרפא בגופו של נער, בנו של אחד מיקירי ירושלים התורניים. אביו של הנער שמע בעצת חבריו ועלה לבית העלמין בהר הזיתים, שם נעמד להתפלל לרפואת בנו ליד קברו של ר' חיים בן עטר, "אור החיים" הקדוש. משסיים לומר את פרקי התהילים המיוחדים לתפילה על החולה, קיבל על עצמו ללמוד מדי שבת בשבתו בספר 'אור החיים'. לתדהמתם של הרופאים, הבן החל להתאושש, ולא עבר זמן רב עד שהבריא לחלוטין.

זמן קצר לאחר מכן שמע האב, כי הרב של רמת חן, הרב יעקב יוסף אוירבך, איבד את מאור עיניו בעקבות החמרה במחלת הסוכרת. הרופאים טענו בכל תוקף שאין תרופה או טיפול רפואי כלשהו שיכולים להשיב לו את ראייתו. מיהר האיש לביתו של הרב אוירבך והציע לו לפקוד את קברו של ר' חיים בן עטר.

"**ביקש הרב חנינה בעד נפשו שיאירו עיניו כמקודם, כדי שיוכל מכאן ולהבא ללמוד כל שבוע בספר 'אור החיים'.**" הרב התקשה להאמין, כי ישועתו תבוא ממעשה זה. ברם, לאחר הפצרות מרובות, נסע יחד עם האב להר הזיתים, נעמד ליד קברו של הצדיק ושפך לבו כמים. הוא ביקש שיתעוררו עליו רחמים רבים בזכות הצדיק, שיאירו עיניו, כדי שיוכל ללמוד מדי שבת בספר "אור החיים".

בשובו לביתו פתח הרב אוירבך את הספר, שהיה בספרייתו. לתדהמתו הבחין, כי הוא יכול לראות מעט מעט, כמתוך ערפל. למחרת ניסה שוב ואז כבר ראה טוב יותר, ובתוך ימים ספורים נפקחו עיניו לגמרי. הרופאים הודו, כי מדובר בנס רפואי של ממש. כמה צדקו חכמי ונציה שכתבו בהסכמתם לספר: "**הטועם מיערות דבשו- יאירו עיניו, כי כשמו כן הוא: אור החיים.**"

רבינו הקפיד ביותר על הכנסת אורחים והנה בערב פסח אחד לא הזדמן אורח בעיירה הרב שלח איפא שליח שימצא בשווקים אורח. לאחר חיפושים נרחבים גילה השליח אדם העומד בפינת בית הקברות כאשר הוא ממרר בבכי תמרורים. לשאלת השליח ענה האיש שמבקש הוא את נפשו למות השליח מיהר לרב וסיפר לו על פגישתו, הרב בכבודו ובעצמו מיהר לעבר בית הקברות. ואז סיפר האיש לרב את סיפורו:

"לאחר 10 שנים של עבודה בהן עזבתי את משפחתי ועבדתי עבודה קשה ומפרכת, בקשתי לשוב כספי אשר חסכתי ולהנות את משפחתי לאחר שנים ארוכות של פרידה. והנה כאשר ביקשתי לעלות לאניה שתיקה אותי לביתי **צנח ארנקי וכל עמלי שקע במעמקים** ואם לא די בכך, הרי שקרוביה של יתומה עניה בת עירי ביקשו ממני להעביר לה ממון כדי שתוכל להינשא וגם הוא ירד לתהומות הים". הרב שריחם על צערו של הבחור לפניו הבטיח לו **שתוך כמה שניות יעלה על פני המים כל האבידות ששקעו במקום במשך שנים והוא יושיט יד ויקח את אבידתו בלבד**, לעיני האיש הנדהם נתגלה המחזה שלא יאמן, ממש כדברי הרב. לאחר שקיבל האיש את ארנקו האבוד **ביקשו הרב בקשה אחת- שיתארח אצלו בליל הסדר**.

אחד מיני הסיפורים הרבים המתארים את רוח הקודש של האור החיים הקדוש הוא כאשר שהה בביתו של הרב אבולעפיה. שם התקבל בכבוד מלכים והוכנה עבורו סעודה מפוארת אליה הוזמנו כל גדולי העיר וחכמיה. בתוך הסעודה המרגשת הוגשה צלחת מרק בעלת ריח נעים. להפתעת המסובים לא הסכים הרב לטעום מהמרק **בטענה שרוח טומאה מרחפת מעל המאכל**. רק למחרת היום התגלה הסוד, משרתת זקנה היית בבית, שגחנה מידי פעם לשתות לשוכרה ולאחר מכן להרדם לשעות מספר. בני הבית שהיו רגילים למנהג זה של המשרתת חשבו ששוב השתכרה ונרדמה, אולם **כאשר באו להעירה גילו להפתעתם שהמשרתת פשוט נפטרה**. אור החיים הקדוש שהרגיש ברוח הקודש בטומאת המת המרחפת על פני התבשיל סירב לטעום ממנו.

מעשה נורא שקרה בימי רבנו אור החיים הקדוש. רבנו היה עוסק בשזירת בגדים, באותם ימים עמד הסולטאן, מושל סאלי להשיא את ביתו, שמע על רבנו שעבודתו מלאכת מחשבת והחליט לבקש מרבנו שיעשה את בגדי החתונה במשך שבוע. **כלל היה אצל רבנו שהיה עובד ביום עד אשר יהיה לו למחייתו ואז סוגר חנותו ושוקד על התורה הקדושה**. שליחי המלך הגיעו לאחר שבוע והופתעו שרבנו לא הספיק להשלים את השזירה של הבגדים וסיפרו זאת לסולטאן. שמע כך הסולטאן והחליט לנקום ברבנו **וציווה לשלוח אותו לתוך גוב האריות** שבחצרו של הסולטאן. השליחים כבלו את רבנו והובילוהו לתוך גוב האריות.

הרב צעד בצעדים בטוחים אל גוב האריות. פקידי הסולטאן הופתעו למראה האריות המורעבים כאשר הבחינו שהאריות מקבלים את רבנו בקומה זקופה כאילו חיכו לו ומקשקשים בזנבותיהם כמראה של שמחה וצהלה לראות את רבנו. אור החיים הקדוש הוציא מספרו ספר תהילים והחל לקרוא ואילו האריות הקיפוהו ושמעו את קולו של רבינו. הסולטאן שהגיע במהרה לחזות במחזה פלאי זה הבין שרבנו איש קדוש, **ביקש מחילה מכבוד הרב והורה לשחררו מיד ואף העניק לו מתנות, וביקש את סליחתו**.

ויפור מופלא עד מאוד התרחש בזמן מלחמת תש"ח. באותה מלחמה שפרצה בכל גבולות ארץ ישראל נכבשה העיר העתיקה של ירושלים. במשך תשע עשרה שנים הייתה ירושלים העתיקה בידי האוייב עד אשר ריחם ה' והעיר שוחררה בכ"ח אייר ה'תשכ"ז במלחמה שנודעה בשם 'מלחמת ששת הימים' מימדי ההרס שחוללו הירדנים ברובע היהודי של ירושלים העתיקה התגלו רק לאחר מלחמת ששת הימים. הם הרסו בתי מדרשות ונתצו ושברו מכל הבא ליד.

כל בתי הכנסת שברובע היהודי נהרסו ואף את ספרי התורה שרפו בידיהם הטמאות. **הירדנים לא הסתפקו בזאת ופנו אף להציק לשוכני עפרי**: הם פנו להר הזיתים ושם בבית העלמין המקודש הרסו מצבות. במקום המצבות ההרוסות החלו לסלול כביש. לשם כך הובא טרקטור אשר החל לחרוש וליישר את הקרקע. מצבה אחר מצבה התמוטטה תחת עוצמתו של הטרקטור עד שהגיע לשטח קברו של רבינו הקדוש. **רק נגע הטרקטור במצבה, מיד התהפך והנהג נפל ומת במקום**.

הירדנים חשבו שכנראה חל קלקול במנוע ויש להביא מכונאי. המכונאי הגיע, תיקן מה שנראה לו ומיד לאחר מכן הגיע נהג אחר כדי לסיים את משימת קודמו: הרס מצבות. **אך נגע קצה הטרקטור במצבה של הרב ומיד התהפך והנהג נהרג**. עכשיו הרגישו הירדנים שקיים קושי מסוים אך עדיין שייכו אותו לטרקטור ולא נכנעו. ברום לב, ביקשו לנתץ את המצבה ויהי מה. לשם כך לקחו פטיש כבד במטרה להרוס את המצבה אולם, **כאשר הרים הערבי את הפטיש נשמט זה מידו ורוצץ את ראשו**. הפעם, הירדנים נבהלו וידעו שיש דברים בגו, הם התרחקו מיד מהמקום ואיש לא העז לגעת יותר בקברו של הרב הקדוש, וכך הוא נשאר על תלו עד היום הזה.

כמנהג אבותיו, היה ביתו של ר' חיים בן עטר פתוח לרווחה לפני כל נצרך, ואפילו אינו תלמיד חכם. בעיקר היה רבנו משתדל לארח על שולחנו אורחים עניים בשבתות ובימים טובים. **ויקר המקרה, ופעם אחת בערב פסח, לא הזדמן לסאלי אורח, שכן את חג החרות מעדיפים, אף הקבצנים ביותר, לחוג בחיק המשפחה**. לבו של הצדיק נחמץ בקרבו. כיצד ישלים עם העובדה, שדווקא בליל הסדר, אשר בו מקפידים במיוחד לפתוח את הבית לאורחים, ישב לבדו ליד השולחן?

בבוקרו של ערב החג, שלח רבנו שליח, שיסובב בשווקים וברחובות, כדי לחפש אחר אורח כלשהוא. רובו של יום עבר- ואורח עדיין לא נמצא. שלח ר' חיים שליח נוסף, שמא יצליח הוא במה שלא הצליח חברו. סבב לו השליח ברחובות, סקר כל שביל וכל פינה, עד שהגיע סמוך לבית-הקברות. **לפתח שמעו אוזניו קול בכי קורע לב**. השליח נבהל וחשב לסוב על עקבותיו, אך התאושש לאחר רגעים אחדים והחל לחפש אחר מקור הבכי.

לתדהמתו הרבה גילה אדם, העומד אי-שם בפינת בית-הקברות וכל גופו רוטט מבכי. כאשר קרב אליו השליח הגביר האיש בכיו, בתלשו שערות ראשו. ביקש השליח להרגיעו, אך הלה סירב להתנחם וזעק בקול מר: **"הניחני לנפשי, טוב מותי מחי!"** - "שליח אני מאיש אלוקים, בוא איתי אליו, אולי יושיעך מצרותיך", ניסה השליח להסותו בהוסיפו: "הלא ערב חג היום, ולא עת בכי!".

"לך אל רבך ואמור לו, כי אצלי ערב 'תשעה באב' ולא ערב פסח", השיב האיש וגורנו נשנק מדמעות. בראות השליח, כי אינו יכול לאיש, חזר לרבנו וסיפר לו את אשר קרהו. הצדיק לא התמהמה, תכף ומיד קם מכיסאו ופנה יחד עם השליח לעבר בית-הקברות. האיש עמד שם

עדין מתמוגג בדמעותיו. ניכר בו, כי עוד רגע קט יתעלף במקום עומדו. אך כאשר הבחין ברבנו וחזה בהדרת פניו- נרגע קמעא. ר' חיים בן עטר התקרב אליו, הביט בו ברחמים ושאל לסיבת בכיו. שאף הזר אוויר ופתח פיו: "לפני כעשר שנים עזבתי את ביתי ונסעתי לאירופה, לנסות שם את מזלי, שכן בכי רע היה מצבי הכלכלי. עבדתי שם עבודה קשה ומפרכת, עד אשר הצלחתי לחסוך מעט כסף כדי להחיות את נפשי ונפשות בני משפחתי, וכדי לפתוח עסק זעיר בעיר מולדתי. על אף קשיי הדרך חזרה, קיבלתי הכל בשמחה, ששתי לשוב אל אשתי וילדי לאחר שנים כה רבות של פרדה".

"הגעתי לאחר מסע מתיש סמוך לחוף, ובעוברי מן האוניה אל הספינה הקטנה, שתביאני אל היבשה, נשמט לפתע ארנקי מידי וצנח הישר לתוך המים. כל כספי ירד למצולות. כל עמלי וכל תקוותי נגוזו כהרף עין. ואם לא די בצרותי, נוסף צער עז על צערי, שכן סכום כסף שהופקד אצלי על ידי קרוביה של יתומה ענייה בת עירי, שביקשו ממני להעביר לה את הממון למען תוכל להינשא בכבוד. גם הכסף הזה ירד לטמיון. ואני, אנה אני בא?" זרם של דמעות פרץ מעיניו של האיש ללא הפסק. לבו של רבנו נכמר בקרבו לשמע סיפורו של היהודי הזר. "חדל מבכי, וקוּוה אל ה'". תמך הצדיק את כתפו של האיש. "בוא איתי לשפת הים ואנסה לעזור לך", המשיך. הלה הביט משתומם בפני הצדיק וזיק של תקווה ניצת בעיניו.

בהגיעם סמוך לחוף, בקרבת בית-הקברות, פנה רבנו לזר: "עמוד כאן והתבונן היטב, בעוד שניות אחדות תעלינה ותצופנה על פני המים כל התיבות והאבדות, ששקעו כאן במשך שנים. אך אתה אינך ראשי לגעת בשום חפץ שאינו שלך. רק בהבחינך בארנקך- גחון ומשהו מן המים!". האיש עמד משתומם ולא פצה את פיו, בעוד נשמע קולו של הצדיק הקורא לשר הים להעלות על פני המים את כל הטמון בקרקעית הים. כהרף עין נתגלה במקום מחזה נורא: ממעמקי הים צפו ועלו חפצים שונים ומשונים, ביניהם תיבות ששקעו במקום לפני שנים רבות ואשר הכילו בקרבן אוצרות יקרים. ברם האיש, כפי שנצטווה, לא ניסה אפילו לגחון כדי לגעת באחת מהן. לפתע צעק היהודי בשמחה עצומה: "הנה, הנה ארנקי!".

הארנק כאילו נדחף על ידי מישהו, הלך והתקרב אל עבר החוף. היהודי הזר הביט בו בלב נפעם ועיניים מייחלות. בהגיע סמוך אליו, רכן והרימו בזהירות, כאשר נהרה גדולה משתפכת על פניו. שוב גזר רבנו על שר הים, וגל גדול עלה על היבשה ושטף את כל האוצרות. עוד רגע קט והים שב לקדמותו, מבלי שאיש ישער בנפשו את אשר ארע כאן לפני רגעים אחדים. לאחר שהיהודי נרגע כליל, שטח לפניו רבנו את בקשתו, כי יתארח אצלו בליל הסדר, שכן מפאת השעה המאוחרת, לא יוכל להספיק להגיע אל ביתו, אשר שכן בעיר הסמוכה לפני שיכנס החג. כמובן שהאיש נעתר לבקשה וגם שמחתו של רבנו הייתה שלמה, על אשר זכה לאורח לליל הסדר.

האדמו"ר דוד משה רוזנבאום מקרעטשניף זצ"ל - נולד בתשרי ה'תרפ"ה (1924) כבן זקונים. בסעודת הברית שהתקיימה בחוה"מ סוכות, הסביר אביו שעלה בדעתו לקרוא לו ע"ש ר' משה (זקינו של הרה"ק ר' מאיר הגדול מפרמישלאן זיע"א), ור' דוד אביו של ר' משה (שניהם היו צדיקים נסתרים) ולכן רצה לקרוא לו משה דוד, אך כיוון שהברית התקיימה סמוך ונראה ליומא דהילולא של הרה"ק ר' דוד משה מטשארטקוב, נקרא דוד משה. עוד בצעירותו ניכרו בו גיוני קדושה והשליך עצמו אל עמל התורה הקדושה, ובהיותו כבן עשר שנים כבר היו שגורים על פיו מאות דפי גמרא ועשר סימנים בשו"ע יו"ד עם ה'פרי מגדים'. הובל והוגלה לאשווויץ יחד עם משפחתו, שם הופנו אביו ואמו ובני משפחתם שמאלה ורק רבינו ניצל מכל אחיו, ומופלא הדבר שאביו אמר לו ברדתם מרכבת המוות שהוא ניצל היות ועם ישראל זקוק לו והסמיכו לרבי והבטיחו כי **"הברכות נתונות בידך"**.

לאחר תלאות מרובות, ובניסי ניסים ביום י"ז אייר ה'תש"ה (1945) שרד את התופת, והעיד על עצמו שלא נכנס לפיו בשר פיגולים במשך כל שנות השואה וכן בכל הזדמנות אפשרית למד ולימד תורה. מכאן הגיע לסיגט. עוד באותה שנה בהיותו כבן 21 שנים בלבד הוכתר כממלא מקום אבותיו לאדמו"ר מקרעטשניף. בחג הסוכות בשנת ה'תש"ח (1947) זכה לחונן את עפר ארץ ישראל והתיישב בירושלים עיה"ק ת". בשלהי חודש ניסן כאשר פרצה המלחמה בארה"ק עבר לרחובות (לאחר הפצרות ידידי בית-אביו ולאחר שקיבל את ברכתם של הרבי מבעלז והחזון אי"ש). ייסד מוסדות תורה ועזרה לנזקקים. **אהבתו לזולת הייתה מופלאה. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. גם היום שנים לאחר פטירתו עדיין זוכים לראות ישועות בציונו.** היה ידוע בברכותיו להיפקד בילדים, ואכן רבים מאוד נושעו על ידו בעת שבירכת שיזכו לזש"ק. טרם נסיעתו בחודש סיון ה'תשכ"ט (1969) כדי להשתטח על ציון זקינו הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ביומא דהילולא ל" סיון בסיגט שברומניה הזכיר פעמים אחדות את עניין פטירתו. נשאר שם למנוחה למשך מספר שבועות ונפטר ב-ט"ו תמוז. למחרת הצליחו להביא את ארונו לארץ ישראל באורח נס ופלא. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תשכ"ט. חי כ-45 שנים. ציונו ברחובות.

סבא: ר' מאיר (מצד אביו). **אביו:** ר' אליעזר זאב הי"ד. **אשתו:** מרת אסתר רחל (בת גיסו חתן אביו הרה"ק ר' חיים מרדכי מנאדבורא). **ילדיו:** ר' מנחם אליעזר זאב (האדמו"ר מקרעטשניף ברחובות), ר' ישראל ניסן (האדמו"ר מקרעטשניף בקריית גת), ר' זיידא שמואל שמעלקא (האדמו"ר מביטשקוב ביפו), ר' מאיר רוזנבאום (האדמו"ר מפרמישלאן בקריית הרצוג שבבני-ברק), ר' יוסף שלמה (האדמו"ר מקרעטשניף מונסי). מרת חנה (נישאה לאדמו"ר ר' יוסף דוד טייטלבוים מסאסוב-גני תקווה), מרת שרה ראצה.

מעשה שאירע בעת ביקור רבינו בארה"ב בשנת ה'תשכ"ח. המונים צבאו על דלתות בית האכסניה לחצות בזיו פניו ולהתברך מפי קודשו. בין הבאים היה מנכדי רביה"ק ר' מאיר מקרעטשניף זי"ע, שבא להזכיר לישועה ולברכה את אמו שלקתה בליבה והייתה צריכה לעבור ניתוח לב בימים הקרובים. הוא לא בא לקבל ברכה שיעבור הניתוח בשלום. וכידוע באותם הימים ניתוח כזה היה כרוך בסיכון רב.

כשהגיע תורו ונכנס להתברך, התעניין רבינו בשלום קרובתו, ובירר את כל פרטי הניתוח. והקרוב הזכיר את שם בית הרפואה ואת שם הפרופסור שאמור לבצע את הניתוח. רבינו זי"ע הקשיב קשב רב כדרכו בקודש, ולשמע שם הרופא עצר בעדו ואמר בנחרצות. "בשום אופן לא!" שלא יערכו את הניתוח אצל רופא זה. וסיים בברכה שיעבור הכל בשלום ובהצלחה.

כאשר יצא אותו קרוב מבית רבינו, היה נבוך מאוד מה לעשות. מצד אחד הניתוח כבר עתיד להתקיים בימים הקרובים, אצל פרופסור בעל שם וידוע כמומחה בתחומו, ומה גם שלקבוע עתה תור חדש לפרופ'

אחר ייקח שבועות ואולי אף חודשים רבים, כאשר אימו החוליית נתונה בינתיים בסכנה מוחשית. אולם מאידך גיסא כיצד ניתן לבטל את דברי רבינו שפסק מפורשות שלא לערוך את הניתוח אצל פרופ' זה. לבסוף הררה בדעתו, שמכיוון שהוא לא בא אל רבינו להתייעץ, אלא לבקש את ברכתו, יבצעו את הניתוח כמתוכנן ומן השמיים ירחמו שהכל יעבור בשלום בעז"ה.

הגיע יום הניתוח. באותו יום עמדו בתור לניתוח אצל אותו פרופ' כמה חולים, כשהראשונה ברשימה הייתה אותה אשה. הניתוח אמור היה להתחיל בשעה שמונה בבוקר, כאשר החולה מאושפזת יום קודם, כשכל הבדיקות מראות כי היא כשירה לעמוד לניתוח. עם שחר נמצא כי חום גופה גבוה מאוד, ובמצב שכזה לא ניתן לעשות את הניתוח. לאחר התייעצות בין הרופאים הוחלט כי יתנו לה תרופה להורדת החום, ובינתיים יכנס לניתוח החולה הבא בתור. החולה הבא בתור הוכנס לחדר הניתוח, והניתוח החל. לפתע נשמעו צעקות מחדר הניתוח.

הרופאים המסייעים פרצו מהחדר בזעקות הצלה **כאשר הפרופ' המנתח התמוטט פתאום מול עיניהם ולקה בשבץ מוחי.** הבלבול היה גדול, כוחות ההצלה ניסו לייצב את מצבו של הפרופסור ללא הועיל, תוך כדי שהחולה הגוי ששכב על מיטת הניתוחים נשכח כליל. כשחזר הצוות הרפואי להמשיך את הניתוח ללא אותו פרופסור שנפח את נשמתו, התברר כי אין את מי לנתח. אותו חולה מת על מיטת הניתוחים ולקרובת רבינו הייתה נפשה לשלל ואז הובנו למפרע דברי הרב.

האדמו"ר הרב אלעזר ווייסבלום מרישא זצ"ל - נולד בשנת ה'תקצ"ח (1837). מצאצאי ר' אלימלך מליז'נסק (בעל ה'נעם אלימלך'). כשהיה כבן 11 שנים התייתם מאביו ואימו, ולכן הועבר לבית הרה"ק ר' דוד מדינב, שם שהה כשמונה חודשים ולאחר מכן עבר לבית של הרה"ק ר' חיים מצאנז. תחת עינו הפקוחה של ה'דברי חיים' התעלה עד אשר החשיבו יותר מיוצאי חלציו והורשה להיכנס אליו אפילו בזמנים שלבניו הק' לא היתה רשות להיכנס. נסמך ב'יורה יורה' ידן ידן' מגדולי דורו, ובראשם הגאון האדיר ר' חיים אלעזר וואקס (מח"ס 'נפש חיה' אבד"ק פיטרקוב-קאליש).

לאחר פטירת הרה"ק מצאנז עבר לביקאווסק, שם שימש ברבנות, אחר כך היה זמן קצר בפשווארסק, ומשם עבר לריישא. **ביתו היה פתוח לרווחה, והיו עניים בני ביתו. בעל חסד מופלא. התפרסם כאוהב ישראל. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. בעל מופת נורא ובפרט בענייני רפואות שבעניין זה היה ממש חד בדרא, עד כדי כך שכאשר הרה"ק ר' יחזקאל שרגא הלבפשטאם משינאווא היה צריך ישועה בענייני רפואה היה שולח להזכיר אצל רבינו. במשך יותר מ-40 שנה לא נפקד בזש"ק ונתן גט לאשתו הרבנית אף על פי שמקורביו רצו להניאו מזה, לא שעה לעצתם, ואמר שאביו בא אליו בחלום וציווה לגרשה והוסיף: "הוא יודע טוב יותר".**

שעות אחדות לפני הסתלקותו שכב על ערש דווי בעניים עצומות. לפתע פתח את עינו והכריז בקול: "ברוך הבא אבא מארי. ברוכים הבאים רבינו" וכו'. מיד לאחר מכן ראו בו סימני גסיסה, ונשמתו עלתה לגנזי מרומים. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תר"ע (1910). חי כ-73 שנים. ציונו בסאקאלוב אצל אביו עפ"י צוואתו. לאחר פטירתו לא רצו לתת רישיון להעבירו. ניגשה אלמנתו ואמרה: "כשם שהיית בעל מופת בחיך היה בעל מופת עתה, כדי שנוכל להביאך לקבר ישראל לפני כניסת השבת".

וכן היה שקיבלו רישיון והוצרכו לעשות הכל בחיפזון שכן נפטר בכפר באגאנוואלא והובילו את ארונו לסאקאלוב וכמעט החשיך היום ומחיפזון טעו החברא-קדישא ועשו קבר קטן ממידתו ולא ידעו מה לעשות, מכיוון שהשבת בפתח ולא היה פנאי להרחיב את הקבר. אחד מהעסקנים פנה לנפטר הגדול וביקש שירחיב את קברו וראו בחוש, שכך היה, ותיכף הכניסו את גופו הק' לתוך הקבר. לרבינו היה חסיד נאמן ר' יחיאל מעיר האלשיץ שהתעסק עם מיטתו מההתחלה עד מקום הקבורה אחר כמה ימים בא אליו בחלום ואמר לו: **"אתה סובר, שאתה נשאת אותי עד מקום קבורתי בסאקאלוב? דע לך, כי ה'אור החיים' הקדוש נשא אותי".**

אביו: האדמו"ר הרב אלימלך מרודניק. **אימו:** מרת קריינדל. **סבא:** ר' מנחם דב מפשווארסק. **אחותו:** מרת הדס. **מרביתיו:** אביו (האדמו"ר ר' אלימלך מרודניק), ר' שמחה שפירא, האדמו"ר ר' דוד שפירא מדינב (בעל 'צמח דוד' בן הרה"ק ה'בני יששכר'), האדמו"ר ר' חיים הלבפשטאם מצאנז (בעל ה'דברי חיים'). **נשותיו:** מרת בריינדל (בת ר' דוד מקשאנב-זיווג ראשון), מרת חיה (בת ר' חיים יונה הלפרין אב"ד ריישא-זיווג שני). **בתו:** מרת קריינדל פינקל (בתו מזיווג שני. נקראה ע"ש אימו ושם אימו של אביו). **מספריו:** **ימשנה למלך.**

יפר הרה"ח ר' שמואל גארטנהויז ע"ה את העובדה הבאה שהיה עד לה כשהיה אצל רבינו. ילדה אחת שהיתה בגיל 14 התנפח כריסה מיום ליום, ובני משפחתה היו מודאגים ומפחדים, נכנסו לרבינו וסיפרו לו על מצב הילדה. ביקש רבינו, שישאירו את הילדה אצלו זמן מועט, וציווה לבני ביתו שלא יתנו לה לאכול בשום אופן גם אם תבקש. כעבור יומיים עדיין לא בא שום דבר מאכל לפיה, הגיש לה רבינו הרינג (דג כבוש), וידוע שלאכול הרינג לאחר ימי צום אינו בריא כלל. כיוון שאכלה מאכל זה לאחר יומיים בצום, מיד הקיאה כל מה שהיה בבטנה, **ותוך כדי הקאה יצאו שני צפרדעים.** רבינו בגודל ענותנותו ביקש להסתיר מופת זה, ולכן הסביר שזה אירע שכאשר הילדה שתתה מים היו שני צפרדעים קטנים בתוך המים וגדלו בתוך מעיה, ועל ידי אכילת ההרינג הקיאה אותם.

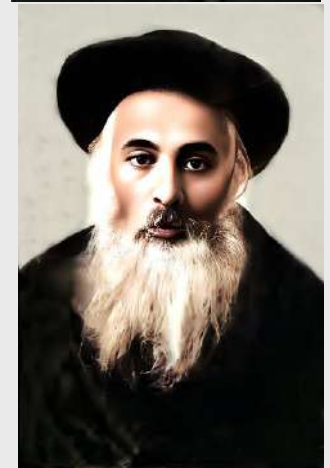
איש אחד סבל רבות מקיבתו, ורבינו נתן לו תרופה שקוראים 'כיענא' ואמר לו לשתות אותה מבושלת, והוטב לו. באותו זמן היה שם איש אחד, אשר לימים גם כן סבל מבעיות בקיבה, וזכר בדברי רבינו אודות התרופה ולקח אותה, ולמרבה הפלא לא די שלא הועילה כלום אלא אדרבה, הורע מצבו. הוא נכנס לרבינו בפליאה, והשיב רבינו כי 'כיענא' היא לא טובה למי שסובל בקיבתו. והאיש משתאה ואמר בתמיהה: "הרי לפלוגי ציווה רבינו לקחת 'כיענא' לרפואה?". ענה לו רבינו: "הוספתי דבר מה" ... ורבינו נשאר ככה תפוש בשרעפיו לכמה רגעים, ואז אמר לו: **"תיקח 'כיענא' (סם תרופה) ויטב לך". מיהר הלה לשמוע להוראת רבינו והתרפא...**

יפר הרה"ח ר' משה ביגלאייזע שפעם אחת ישב דודו הרה"ח ר' שלמה ביגלאייזן אצל רבינו, ונכנס יהודי מאונגארן וכל ראשו היה מלא צרעת, וכבר דרש ברופאים וכולם כאחד אמרו שאין מה לעשות. שאל רבינו את אותו יהודי: "כמה זמן אתה חושב שצריך להסיר הצרעת, שעה שלימה או חציה?". ולא השיב כלום. ר' שלמה הנ"ל, שישב שם רמז לו שיענה שרבינו יכול לסלק הצרעת ממנו.

רבינו שלח שיביאו מרקחת, ולקח מטפחת ובידיו הק' מרח המרקחת על המטפחת, והניח המטפחת על ראש היהודי הנ"ל וקשרו. אח"כ ערך רבינו את שולחנו הטהור באמצע היום (כמנהג רבו הק' ה'דברי חיים' שערך שולחנו למקורבים והאורחים החשובים בכל יום), ונתן רבינו מכל מאכל שיריים לאותו יהודי. אחרי הסעודה **סילק רבינו את המטפחת מעל ראשו, וכל הצרעת הייתה מונחת בתוך המטפחת, והאיש התרפא לגמרי, ויהי לנס.**

האדמו"ר הרב יעקב משה ספרין זצ"ל מקומרנא – נולד ב-ה'תמוז ה'תרכ"א (1861). עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נוצר. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרל"ד (1874) מילא את מקומו באדמו"רות. **ענוותן מופלא. בעל רוח הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** מפורסם כבעל מופת והיה נערץ מאוד על עדת החסידים גם בפולין. בימים הנוראים נהג לשמש כשליח ציבור בכל התפילות ולקרוא בתורה בעצמו. תפילותיו נודעו בשערים. רבו, האדמו"ר ר' אברהם טברסקי מטריסק בירך אותו שכל עת שירצה- ינתנו לו דמעות. נהג בעזרת דמעותיו לקרב את אחינו בני ישראל לתורה ולמצוות. את דמי הפדיון הראשון שקיבל בכל יום תרם עבור עניי ארץ ישראל. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תרפ"ט (1929). חי כ-68 שנים. ציונו ב'היכל ברכה' ליד אביו באוקראינה. בנו, ר' שלום מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד אבא): האדמו"ר הרה"ק יצחק אייזיק יהודה יחיאל זצ"ל (בעל 'היכל הברכה').
סבא (מצד אמא): הנגיד ר' יוסף שהנר מטורקא. **אביו:** האדמו"ר ר' אליעזר צבי (בעל 'דמשק אליעזר'). **אימו:** מרת חנה שרה (בת הנגיד ר' יוסף שהנר מטורקא). **אחיו:** ר' מנחם מוניש (אב"ד פלשטין), ר' אברהם מרדכי סבוריסלב, ר' פנחס נתן (רבה של רודיק). **מרבותיו:** האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים') והאדמו"ר ר' אברהם טברסקי מטריסק (המגיד מטריסק). **בנו:** האדמו"ר ר' שלום. **חתניו:** האדמו"ר ר' חיים אלעזר שפירא (האדמו"ר השלישי מחסידות מונקאטש. בעל 'מנחת אלעזר'), ר' אליהו בומבר (רבה של אושפיצין), ר' חיים נחום הלברשטאם ממאשצ'יסק (בן ר' משה מקשאנוב), האדמו"ר ר' אהרון מנחם מנדל גוטרמן מרדז'מין ור' שמחה הורביץ מווישנה הי"ד (נרצח בשואה. בן ר' צבי מרזבדוב).
מספריו: יישועות יעקב, מחשבת יעקב, ישמחת יעקב.

○ **יפר הרה"ג ר' ישראל פראנקפורטר:** פעם כשנסעתי אל רבינו זיע"א דיברתי עם יהודי מבראד. הנ"ל היה בדרכו אל הרבי מקומרנא ואח"כ תכנן להגיע לסאמבור, לסטרי, לסטאניסלאוו ולבסוף להגיע להשאטין ברוסיה אל אביו. כשנכנס אל רבינו, אמר לו הצדיק, שאינו יכול להשיב לו על בקשתו וצריך שיעבור שבוע ימים. הנ"ל גם הזכיר את אביו. אמר לו רבינו, אוכל להשיב על הכול בעז"ה רק כעבור שבוע, אמר הנ"ל, שכעת הוא נוסע אל אביו, וכשיחזור משם יבוא אל רבינו זיע"א לקבל תשובות.

כשיצא מהחדר, אמר לי רבינו: **"הוא רוצה שאברך את אביו ברפואה, ואני ראיתי בקוויטל שאביו כבר נפטר בלילה הזה"**. בדרך חזרה נכנס הנ"ל לרבינו זיע"א וסיפר, שאביו נפטר. אמר לו רבינו: "אמרת אז לרבי ישראל למברגר, שאבין נפטר באותו לילה".

הלה כששמע זאת, רצה לשמוע זאת ממני, ולכן נסע במיוחד ללמברג. כשהגיע אלי שאל אותי: "מה אמר לכם רבינו כשיצאתי מחדרו?", סיפרתי לו, שרבינו סיפר על פטירת אביו. אמר לי הלה בהתפעלות: "אלו הם עיניים קדושות שראות ויודעות הכול. לכן, הצדיק לא רצה לברך את אבא, מכיוון שהוא לא היה בחיים באותו הזמן!".

○ **יפר הרה"ג ר' ישראל פראנקפורטר:** פעם הייתי בטורנא, ואחד הזמין אותי לשתות תה, דיברנו על רבינו זיע"א וסיפר בשם אשתו שאמרה: **"הרבי רואה הכול בקוויטל"** וסיפר: בתחילת החורף הייתה רעיייתו אצל רבינו זיע"א ודיברה בעיקר על מסחר.

אבל כנהוג, היא כתבה את שמותיהם של כל ילדיה בפתק. אחר שדיברו על ענייני המסחר אמר לה רבינו זיע"א: **"הנני רואה, שתיכף כשתגיעי לביתך צריכים להביא את בתך הבכורה אל הרופא, אולי בעז"ה יוכל להצילה"**. אמרתי לרבינו זיע"א: **"כשנסעתי מביתי, הבת הייתה בבריאות שלימה"**.

אמר לי רבינו: **"את לא יודעת וגם בתך איננה מתלוננת על דבר, אבל היא צריכה רחמי שמיים, ואם תלך לרופא אפשר להצילה"**. שאלתי את רבינו: **"מהיכן יודע הרבי זאת?"**, רבינו זיע"א לקח את הקוויטל בידיו והראה לי על שמה, וראיתי ששמה היה מלוכלך בדיו.

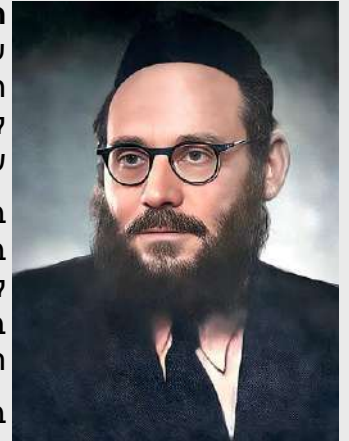
דיברתי עם רבינו זיע"א על עוד עניינים, הקוויטל היה מונח על השולחן והסתכלתי עליו וראיתי, שהשם היה נקי וכבר לא היה מלוכלך בדיו. כשבאתי לביתי, הלכתי מיד עם בתי לרופא. אולם, הוא לא מצא שום דבר. חששתי מדברי רבינו, ולכן הלכתי איתה לבית הרפואה, אחרי שהפרופסור בדק אותה אמר לי: **"אילו היית באה בעוד כמה ימים- כבר היה מאוחר מדי, היא חולה מסוכנת"**, הוא נתן לה זריקות ותרופות שונות וב"ה התרפאה והיא כאחד האדם.

○ **יפר הרה"ג ר' ישראל פראנקפורטר:** פעם אחת כשרבינו זיע"א היה בלמברג, היה קהל רב, אנשים נשים וטף, והייתה שם אישה שנשאה ילד חולה בידה. פתאום הרגישו שהילד אינו נושם, נהיה רעש גדול והשתדלו להציל את הילד, ולא עלתה בידם והניחו את הילד על השולחן, וכולם צעקו, שהמצב לא טוב.

החסיד ר' משה אליעזר אפשטיין מאלטשטאד תפס את הילד בידיו ונכנס לרבינו ואמר: **"הרבי מוכרח להחיות את הילד, כדי שלא יאמרו שילד מת אצל רבינו"**, הצדיק הניח את ידו הקדושה על הילד, והילד פתח את עיניו ורבינו אמר: **"שיביאו אותו לאימו"**. הקהל כולו היה נרגש, שראו בעיניהם נס של תחיית המתים בזכות הצדיק זיע"א.

הגאון הרב רפאל צבי יהודה מלצר זצ"ל – נולד בשנת ה'תרנ"ט (1899) במיר שבבלארוס. עוד כשהיה בחור שימש כמשגיח בישיבת קלצק של אביו ואמר שיחות מוסר. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה עם אביו לארץ ישראל. לאחר נישואיו למד בהיכל התלמוד בתל אביב. לימד בישיבה הקטנה של ישיבת 'עץ חיים' בירושלים. לאחר מכן לימד בישיבת 'תל אביב'. שימש בתקופה מסוימת כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה.

בשנת ה'תרצ"ו (1936) נבחר לשמש כרב של פרדס חנה. ייסד במושב את ישיבת קלצק. בשנת ה'תש"ה (1945) יזם את הקמת 'מדרשיית נועם' בפרדס חנה. בשנת ה'תש"ז (1947) לאחר פטירת חותנו, הגאון ר' צבי שטיינמן, מונה לשמש במקומו כרבה של רחובות. ייסד בעיר רחובות בית דין ושימש בו כאב"ד. בנוסף העביר את ישיבת קלצק שבראשו מפרדס חנה לרחובות. בהמשך פתח לצידה את ישיבת הדרום.

בשנת ה'תשי"א (1951) פרש מרבנות העיר. בשנת ה'תשכ"ה (1965) ייסד כולל אברכים לזכרו של הגאון ר' אהרון אלימלך בר שאול. כמו כן פתח ישיבה מקצועית בישוב גן יבנה הסמוך לרחובות. בשנת ה'תשי"ד (1954) בעקבות אירוע לבבי אושפז בבית-הרפואה 'ביקור חולים'. לאחר שבחדרו נפטרו שלושה חולים בזה אחר זה, רבינו קיבל מהצער שלושה התקפי לב בזה אחר זה. כסגולה לאריכות ימים הוסיפו לו את השם רפאל. הצדיק הגאון רבי אריה לוי ערך עבורו את גורל הגר"א. הפסוק שעלה בגורל היה: **"וְהוֹסַפְתִּי עַל יְמֵיךָ חֲמִשָּׁה עָשָׂר שָׁנָה"** (מלכים ב' כ, ו). ואכן, **רבינו שב לאיתנו ונפטר כעבור חמש עשרה שנה**. נפטר ב-ט"ו בתמוז ה'תשכ"ט (1969). חי כ-70 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: הגאון ר' איסר זלמן (מח"ס אבן האזל). **אימו:** מרת ביילה-הינדא. **מרביתיו:** הגאונים אביו, ר' איסר זלמן, ר' יוסף יוזל הורוביץ (ה'סבא מנובהרדוק). **אשתו:** בת ר' צבי שטיינמן. **ילדיו:** ר' אוריאל ור' ידעאל. **בתו:** מרת מרים (נישאה לר' יהודה עמיטל)

בספר 'עולם חסד יבנה' מסופר: רבינו כשהיה בחור למד בישיבת 'בית יוסף' בנובהרדוק. באותו זמן פרצה מלחמת העולם הראשונה. סכנה ריחפה על כל צעיר שהלך ברחוב ללא תעודת שחרור. השגת תעודת שחרור היתה כרוכה בתשלום הון רב ומאמצים מרובים. אימו הרבנית עשתה מאמצים עצומים להשיג עבורו תעודת שחרור. לאחר שהתעודה היתה בכיסו של רבינו הוא עלה לרכבת ונסע לישיבה.

במהלך נסיעה באחת התחנות פלוגת חיילים עלתה לרכבת והתחילה לערוך ביקורת. החיילים בדקו האם הנוסעים אכן ממלאים את חובתם בשירות צבאי או שיש להם תעודת שחרור. רבי צבי יהודה הבחין באחד מחבריו לישיבה שגם הוא נוסע ברכבת. הוא ניגש אליו ושאל אותו אם יש בידו תעודה שיוכל להציג לביקורת של החיילים. החבר השיב בשלילה. רבי צבי יהודה אמר לו: "אם כן הרי אתה מסכן את חיירך. קח בבקשה את התעודה שלי במתנה".

הבחור סירב ואמר: "הרי אם תיתן לי את התעודה שלך, אני אצא מסכנה ואילו אתה תסכן את חיירך או במקרה הטוב גייסו וישלחו אותך לחזית. חייר קודמים לחיי חברך". רבי צבי יהודה אמר: "אין דבר. אני בנו של מרן רבי איסר זלמן מלצר, גאון ישראל ששמו הולך לפניו. אם חלילה אתפס, כבר ימצאו יהודים טובים שלא יחסכו כל מאמץ לפדות ולחלץ אותי. ואילו אתה אם חלילה תיתפס, מי ידאג לך?". הבחור השתכנע מדבריו ונטל את התעודה.

ההצלחה האירה להם פנים ואנשי הביקורת לא הגיעו אליהם. לאחר זמן רבי צבי יהודה חזר לביקור בבית הוריו בסלוצק. אימו שאלה אותו, אם הוא נזקק להשתמש בתעודת השחרור שהשיגה עבורו במאמצים רבים. הבן, רבי צבי יהודה לא השיב תשובה ברורה. אימו חזרה ושאלה בתקיפות: "מה עם התעודה? האם אבדה לך או שקרה לה משהו אחר?". בלית ברירה נאלץ לגלות לאימו את כל האמת.

אימו נדהמה ורטנה: **"עדיין לא יצאתי מהחובות שעלתה לי התעודה ואתה כבר הפקרת אותה!?"** למרות הכול, אשיג תעודה נוספת. הפעם אחזיק אותה בבית. אם חלילה תיתפס בדרך תאמר: "תעודת השחרור נשארה בבית הוריי". הם ישלחו מברק ואני אסע מיד ואביא את התעודה". האם השיגה תעודה נוספת במאמצים ניכרים. לאחר שרבי צבי יהודה הבטיח נאמנה לאימו שהפעם ישמור על התעודה, הָאֵם הסכימה למסור לידיו את התעודה.

יום אחד רבינו נסע לסיורים במשרד הדתות בירושלים. כשהיה שם, אברך צעיר בעל הדרת פנים אשר הרשים אותו במיוחד נכנס לשם. רבינו שאל: "מי אתה?". תשובתו היתה שהוא הרבי מקרטשניף. רבינו אשר היה ידוע בכך, שהשתדל להשיג פרנסה לתלמידי חכמים רבים שאל מיד: "מה עם הפרנסה?". הרבי הצעיר השיב שמצב פרנסתו לא פשוט. רבינו הזמין אותו לביתו ברחובות. כשהגיע לשם ביקש ממנו להקים בית מדרש בעיר. רבינו נתן לו ולמשפחתו מקום מגורים זמני בפנימיית ישיבת הדרום למרות שצר היה המקום בבניין הפנימייה גם עבור תלמידי הישיבה. חסידות זו גדלה במשך השנים והיא כוללת היום קריה חסידית ומוסדות חינוך רבים ברחובות.

על אצילות רוחו של רבינו יעיד סיפור אחד מני רבים: במשך תקופה מסוימת לפני שהגיע לפרדס חנה רבינו שימש כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה. יום אחד ראש הישיבה הגאון הרב דב מאיר רובמן זצ"ל סיפר לו בשמחה שאחותו התארכה. רבינו איחל לו ברכת 'מזל טוב' **ומיד אמר לו שהוא מתפטר ממשרתו.**

הרב רובמן נדהם מדבריו ומיד שאל אותו: "מדוע?". הרב מלצר השיב: **"אין לי ספק שהתחייבת לחתן שהוא תלמיד חכם שתיתן לו משרה בישיבה. אני רואה שאין צורך במגיד שיעור נוסף. גם המצב הכספי של הישיבה לא פשוט, לכן לא אמשך ללמד כאן!".** רבינו סיים את דבריו ואכן כך עשה!

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים